

11te Aarg.

1880.

20de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af R. Thronsen.

15de September — 17de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the Post-Office at Decorah as 2nd class matter.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afvejlende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Aft i Omflag to Gange om Maanedet (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.50) om Aaret i Forstud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa de 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: **A. Thronsen**, Drawer 14, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er paalidelig.

✉ 7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

Ældre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

Succesjør til Feodor Strøm & Co. **N. S. HASSEL** Decorah, Iowa.

har et fuldstændigt Udvalg af gode Kolonialvarer (Groceries), samt al Slags saltet og røget Fisk. Extra fin norsk Medicintran og andre norske Varer.

Indhold af 18de Bind (1879 II.) af „For Hjemmet“.

„Kun dagligdags er al din Dont“. — Hugenotterne som Galeisflaver. — Japaneerne. — Den gamle Dhepotte. — Brev til Sagarb fra en tyrkisk Kadi. — Sokrates's Fængsel og Død. — Strøtanter. — Jøderne i Konstantinopel. — Gaader og Oplosninger. — Blandinger. — Pater Klemens. — Buggesang. — Gustav Basas Historie. — Brinds Louis Napoleon falden. — Møllen og Bækkene. — Jordflodens Jndre. — Giv Gud Vren. — Til Ungdommen. — Smaa historiske Notitser. — Den gamle Mand og Præsten. — Læsefrugter — Ved det døde Hav. — Hvad hedte den barmhjertige Samaritan? — Sønnen i rette Tid. — Washingtons Maximer. — Kimbrev fra navnkundige Mænd. — Insekternes Muskelstyrke. — Verdenspostvæsenet. — Benedetto Marcelli. — Fra Madagaskar — Til Belysning af en Anekdote, som fortælles om Pascal. — Mærkelige Tal. — Evang. lutherst Folkelalendar, anmeldt. — Til Professor M. F. Monrad. — John Maynard.

Bindet bestaar af 12 Hefter, 356 Sider, samt Titelblad og Register og sendes portofrit for \$1.00.

A. Thronsen,
Dr. 14, Decorah, Iowa.

En Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

11te Aarg.

15de September 1880.

17de Hefte.

Nordvest-Passagens Opdagelse.

(En Rejsebagbog af Missionær Joh. Aug. Wiertsching).

(Fortsættelse).

Onsdag, 25. Sept. (Bredde $72^{\circ} 49'$; Længde 118° ; Temp. $13^{\circ} = - 8\frac{1}{2}^{\circ}$ R.). Fra Kl. 2 om Morgenen til 1 om Eftermiddagen stod Enhver færdig med sin Bundt, som indeholdt de nødvendige, varme Klæder og nogle Skibstvebakker, for ved Skibets første Stød mod Sandbanken at redde sig paa den taarnhøje Is og derfra om muligt til Land. I Lommerne havde vi Krudt og Bly og i Haanden en Flint for at forskaffe os vore Levnetsmidler paa Land. Al, hvis det var kommet saavidt, hvor længe havde vi kunnet friste Livet? Fjtte en Uge til Ende! men den barmhjertige Herre og Frelser styrede Isen og med den Skibet saaledes, at vi kom nær ved Landet i dybt Vand, men ogsaa paa samme Tid mellem meget store, over hinanden liggende Isstykker, i hvilke Skibet blev saa sammentrykket, at Døren i Kapteinens Kabin blev ubrugbar. Endelig blev Isen roligere, Enhver af os er saa træt og mat, at vi Alle længes efter Hvile.

Thursday, 26. Sept. (Bredde $72^{\circ} 45'$; Længde $118^{\circ} 3'$; Temp. 3° R.). Igaar havde vi kun faa Timers Ro. Vi havde neppe lagt os, før vi atter maatte staa op. Og nu stod vi paa Dækket hele Dagen ganske udmattede af Kulden. Stødene af Isen vare frygtelige. Den stærke Vind drev Skibet samt Isen igjen mod Nord henimod de hjergrige 120 Fod lodret opstigende Vægge paa Syd siden af den Ø, som kaldes Princess-Royal-Island. For ikke at strande paa den stejle Klippevæg, blev Skibet med megen Møje fæstet til et Isstykke med 6 Ankertoug. Vi kom den farlige Klippe paa 50 Skridt nær. Vandet var der 65 Favne dybt. Men den forløbne Nat var den frygteligste, som vi hidindtil har oplevet. Vi har oplevet Storme paa Søen, hvor næsten alle Masten gik overbord; men, saa frygtelig end en saadan Storm er, saa paastod dog Alle, at ti Søstorme ikke indbefatte saa meget Forsærdeligt som det, den sidste Nat bragte os. Det er mig

ikke muligt at beskrive disse angstfulde Timer; men hele mit Liv vil jeg erindre dem, og de vil altid opfordre mig til Tak til den gode Herre, der reddede os paa en saa øiensynlig forunderlig Maade fra den visse Død. I sytten Timer stod vi paa Fordækket, betragtende ethvert Dieblif som det sidste i vort Liv. Ismasser, hvoraf enhver var 3 til 4 Gange større end Skibet, samlede sig, taarnede sig over hinanden og styrte derpaa sammen med tordenlignende Bragen. Midt i denne Larm blev Skibet snart kastet til den ene Side, snart til den anden, hævet høit op over Vandet, og, saasnart den optaarneede Is styrte sammen, igjen slængt ned i det brusende Hav. Skibsstroget gav sig i Sammensvingningerne, saa at Drevet faldt ud; ja, Vandfadene i Skibet trykkes sammen. Vandfadene lægges fast ovenpaa hinanden, for at de ikke skulle bevæges ved Skibets Svaien; og Skibets Sider blev sammentrykte, saa to af Vandfadene sprang. Derksom vi kunde have seet nogen Mulighed i at komme over denne hølgede, op- og nedstyrte Is og til Land, saa var der vel Ingen, som vilde være bleven tilbage paa Skibet. Men dette var hverken muligt tilbaads eller tilføds, derfor maatte vi holde ud og være forberedte paa, at hvert Dieblif vilde være det sidste. Nogle Matroser, der fortvivlede om Redning, havde allerede brudt Spirituskammeret op og fuldstændig beruset sig, for saaledes at undgaa Dødsangsten. Da nu Nøden og Faren var stegen til det Høieste, da det paa Siden kastede Skib var nær ved at bedækkes af en taarnhøi Is-

masse, der i et Dieblif vilde have begravet 76 Mennesker, da sagde den Barmhertige: Hertil og ikke videre! Isen stod stille, uden at bevæge sig. Man saa forbausset paa hinanden over denne pludselige Forandring, man vovede neppe at tro det. Skibet laa paa Siden, og vi ventede et nyt Udbrud af det frygtelige Oprør; men Alt forblev roligt. Herren havde standset Bølgerne og Isen. En stærk Bagt blev tilbage paa Dækket, og de Andre gif trætte, udmattede og gennembaade hen for at tage lidt Hvile.

Fre d a g, 27. S e p t. (Bredde $72^{\circ} 42'$; Længde $118^{\circ} 42'$; Temp. $2^{\circ} = -13^{\circ}$ R.). Isen er endnu ganske rolig og fryser sammen ved Kulden. Det gaar ogsaa meget stille til paa Skibet. Gaarsdagen har gjort et dybt Indtryk paa Alle. De 6 Ankere, med hvilke Skibet har været befæstet til Isflagene, er forsvundne. Da Skibet ligger paa Siden, og man hverken kan gaa paa Fordækket eller paa Isen, saa opholder Enhver sig i sin Kahyt. Skibet blev udpumpet. 25 Tommer Vand i Rummet.

Lø r d a g, 28. S e p t. (Temp. 5°). Matten gif roligt hen, og Enhver holdt sig beredt paa at forlade Skibet hvilket som helst Dieblif. Bagten paa det første og andet Dæk har streng Befaling til at passe godt paa. Vinden er stilnet aldeles af, og den hele Ismasse, vi naturligtvis med, drives med Strømmen langsomt mod Nord. Det paa Siden liggende Skib skulde reises op i Dag, men det lykkes ikke, uagtet alt det Arbeide og Maskineri, som blev anvendt dertil, da Skibet staar fast paa Isen. Sol-

kene er villige til Arbeidet, og der herster endnu stedse et vist Alvor mellem dem. Aftenen tilbragte jeg hos Kapteinen.

Søndag, 29. Sept. (Temp. $8^{\circ} = -10\frac{1}{2}^{\circ}$ R.). Hele Natten og i Dag har der ingen Bevægelse været i Ijen. Vi befinde os siden igaar paa et og samme Sted, 4 Mile i Nord for Princess Royal Den, 6 Mile fra den østlige og 8 Mile fra den vestlige Kyst. Skulde Ijen fryse sammen uden nogen Ijs-revolution, saa vil vel dette Sted blive vort Vinterkvarter. Stemningen paa Skibet er endnu stedse alvorlig, og Indtrykket af hin farefulde Dag og vor forunderlige Redning er endnu ikke gaaet af Hufom-melsen. Skibet er indvendig meget fugtigt, da Vandet trænger ind overalt, Klæder og Linned er gennemvædet, og man kan ikke tørre Noget, desuden begynder det at blive koldt.

Mandag, 30. Sept. (Bredde $72^{\circ} 46'$; Længde $118^{\circ} 12'$; Temp. $2^{\circ} = -13^{\circ}$ R.). Veiret er vakfert, men koldt. Vi har vindstille siden den sidste Storm. Ijen bevæger sig endnu; men i Nærheden af Skibet forbliver den rolig. Kl. 9 om Formiddagen var der Mønstring over Skibsfolkene. Efterat Kapteinen havde overseet og undersøgt Skibet, blev Skibsforordningerne og Straffelovene forelæst, som Enhver maatte høre paa med blotet Hoved. Efter at dette var gjort, holdt Kapteinen en Tale til Skibsfolkene. Han forestillede Matroserne i alvorlige og strenge Ord deres raa Opførsel og dikterede dem, der i hine stræffelige Diebliske havde brudt Spirituskammeret op, deres Straf. Men derpaa gik han over

til venlige Formaning, erindrede Folkene om den Fare, hvori vi Alle havde været, og som endnu ikke var forbi, og om hvorledes det almægtige Forsyn havde reddet os fra den visse Død ved et øiensynligt Vidunder. Kapteinens Tale greb næsten Alle dybt, og mange gamle, til mange Farer vante Matroser, kunde ikke tilbageholde sine Taarer. De lovede Alle som En Bedring. Temperatur i September: Maximum plus 46° ; Minimum 0° ; Middeltemperatur plus 20 .

Mandag, 7. Oktbr. (Temp. $2^{\circ} = -13^{\circ}$ R.). Indtil idag den 7de har vi haft smukt, stille Veir. Den nylig frosne Ijs er over en Fod tyk. Skjønt Ijen endnu stedse er i Bevægelse, er det dog roligt omkring vort Skib. Dog, maaske vi endnu stedse være fattede og forberedte paa en ny Storm. De øverste Masten og Seilstænger ere nedtagne, paa Fordækket er Alt gjort i Stand til Vinteren. Blandt Mandstabet herster der en god Mand. Min Tjener Farquarson læser for de Matroser, der ikke kan læse, af Bøger og Traktater og forklarer dem, hvad de ikke forstaa. Sundhedstilstanden er god, ikke en Gæst er syg. Vi har daglig i klart Veir seet Nordlyset i Sydøst fra Kl. 7 til 11 om Aftenen.

Kapitel 2.

Vinterkvarter i Ijen i Prince of Wales Strædet. Reise omkring Baringsøen og til Mercybugten samt det andet Vinterkvarter. Fra 9de Oktober 1850 til 25de September 1851.

Onsdag, 9. Oktbr. (Temp. 2°). Skibet er nu fuldstændig indrettet til Vinterbolig. Over For-

dækket er lagt et Tag af stærk Seilbug, saa at man kan gaa som under et stort Telt og spadserer nok saa behageligt op og ned, medens det regner og stormer udenfor. Naar Matroserne om For- og Eftermiddagen er fri for Arbeide nogle Timer, saa gaa de sig en Spadseretur paa Isen. Dagene blive allerede nu korte, Solen skinner kun i nogle Timer. Dog har vi næsten hver Eftermiddag et smukt Syn, nemlig en Dobbeltsol. I de sidste Dage har vi seet 3 til 4.

Thorsdag, 10. Oktbr. (Temp. 1° F. = $-14\frac{1}{2}^{\circ}$ R.). Behageligt, klart Veir, men koldt. Kapteinen bestemte denne Dag til at gaa over Isen til det i Vst liggende Land og tage samme i Besiddelse. Kl. 8 gik vi: Kapteinen, Dr. Armstrong, Søitn. Creswell og jeg med 4 Matroser herhen. Vi havde nok at gjøre i 2 Timer med at klatre over de høie, optaarne og sammenfrosne Isblokke for at komme til Landet. Da vi endelig havde naaet dette, besteg vi en omtrent 100 Fod høi Bakke og opplantede det engelske Flag, derhos gav Kapteinen det nyopdagede Land Navnet „Prins Alberts Land“. Matroserne reiste et Signal og nedgrev i en Flaske Underretningen om dette Lands Indtagelse. Imidlertid gik vi Officerer længere ind i Landet op paa et 1200 Fod høit Bjerg, der laa en Mil borte, for derfra maaste at opdage, om det Vand i hvilket vort Skib var indfrosset, var en Kanal eller en Bugt. Vi havde fra Toppen af dette Bjerg en smuk Udsigt i det Fjerne. I Landet saa vi mange høie Bjerge; men Enden af Bugten kunde vi paa Grund af

de Bjerge, der laa foran, ikke se. Vi spiste paa Bjerget det Smørrebrød, vi havde medtaget, men som nu var frosset til Sten, og tiltraadte derpaa Tilbageveien. Kl. 3 om Eftermiddagen kom vi tilbage til Matroserne, og begav os derpaa strax paa Veien over Isen til Skibet. Men efter et Kvarters Forløb kom vi til et 100 Skridt bredt Vand. Ved den høie Flod havde Isen adskilt sig fra Landisen. Vi gik nu en Time tid langs Vandet for maaste at finde et Sted, hvor Kløften blev saa smal, at vi kunde springe over; men jo længere vi gik, jo bredere blev den. Vi besteg nu, da vi var komne tilbage til det første Sted, et omtrent 36 Fod høit Isstykke, fra hvilket vi tydeligt kunde se Skibet, og affyrede, saa længe vi havde Krudt, vore Geværer, men Knaldet hørtes ikke saa langt. Da det blev mørkt, saa vi, hvorledes Raketter fra Tid til anden steg op fra Skibet og Ranoer affyredes. Men dette hjalp os ikke, da vi hverken havde Brændematerialer eller Krudt, saa vi kunde besvare Signalet. Nu kom ogsaa Hunger og Tørst til, da vi næsten Intet havde spist den hele Dag. Færdeleshed var Dr. Armstrong og jeg i en ubehagelig Stilling; thi vi var i Mørket gledne ned af Isen og faldne i Vandet, hvorfra vi kun kom op ved de Andres Hjælp. Da vi var gjennevaade, blev Kulden næsten utaalelig for os, og vi kunde knapt bevæge os i de stivfrosne Klæder. Kl. 9 om Aftenen saa vi, hvorledes 3 Afdelinger med Fakler gik ud fra Skibet i forskjellige Retninger. Med forenede Stemmer raabte vi, saa høit vi kunde; men

alt forgjæves. Afstanden fra Skibet var altfor stor, til at man kunde høre os. Endelig da Kl. var 11, syntes en af Afdelingerne at komme nærmere, vi hørte Flinteskud og saa deres Faller. Vi raabte paanyt, og henimod Kl. 12 om Natten havde vi den Glæde at kunne over Vandet tale med de Andre. De havde hørt vort Skrig, men da vi ingen Fjld havde, kunde de ikke se, hvor vi var. I en Gummibaad blev vi sat over, og efter at vi havde styrket os lidt og drukket noget Vin, som Folkene havde taget med til os (flere Flaſter var rigtignok brudt i Stykker ved Klatingen over Iſen), kom vi, klatrende over den frygtelige Iſ, heldig tilbage til Skibet, som vi naaede Kl. 2 om Morgenen, glade og taknemmelige over, at vi havde tilbagelagt den vanskeligſte Vej friſte og ubeklidgede. Et godt Maaltid ventede os, hvilket vi, forhungrede som vi var, gjorde al Gode. Dette var vort Besøg paa Mount Adventure. „Prinds Alberts Land“ hæver sig omtrent 200 Fod over Havfladen, og enkelte af dets Bjerge er indtil 1800 Fod høje. Deres Form er afrundet. Landets Overflade beſtaar af Kisel og Sand, hiſt og her ligger ſtore, runde Stene. Fjeld, og det alene Sandſten, har vi i en Omkreds af 37 engliſke Mile kun fundet paa et eneſte Sted. I Dalene voger der Græs og mange Slags Mos. Spor af Reensdyr, Ræbe og Hareer viſer, at der er Bildt her.

M a n d a g, 14. Oktbr. (Temp. 20° = — 5° R.). Hvidntil vaſkert, roligt Veir. Skibet er ganſke indrettet til Vinterkvarter. Omkring Skibet er Iſen jevnet, idet ſtore Stykker er ſprængt bort og Huller

udfyldte, ſaa at man nu kan gaa frem og tilbage rundt omkring Skibet.

T i r s d a g, 15. Oktbr. Iſdag gik Creswell, Sainsbury, Piers og jeg til Princess = Royal = Den. Vi fandt her Levninger fra tidligere Beboere af dette Land: en Grab, nogle Rævefælder og Gjemmesteder. Diſſe Levninger er allerede meget gamle; thi Stenene er allerede bevoxede med Mos. Begge Døer, den mindre ſom den ſtørre, beſtaa udelukkende af Fjeld og er rige paa forſtenede Muſlinger og Skaldyr.

T h o r s d a g, 17. Oktbr. (Temp. plus 1° F. = — 14° R.). Hele Natten ſtært Vind, der har bortſeiet den Sne, der ſaldt igaar. Iſdag er det igjen meget behageligt, vindſtille Veir. 3 Officerer var paa Princess = Royal = Den og bragte med ſig derfra en Hare og 3 Kyper, de førſte, vi har ſeet; Haren var hvid med ſorte Dreſflipper, Kyperne hvide med ſorte Spidjer paa Haleſjædrene. Begge var af ſamme Størrelſe og Udſeende ſom de, jeg havde ſeet i Labrador.

F r e d a g 18. Oktbr. Klart, vindſtille Veir. Kapteinen og Flere af os var paa Den. Man fandt endnu flere Levninger af Eſtimobiliger og ſamlede forſkjellige forſtenede Gjenſtande og ſmaa røde Kryſtaller, ſom kun findes paa en Stenart, der ligner Granit. Afstanden fra Skibet til Den er 4 engliſke Mile, og man behøver 2 Timer for at komme derhen, da man ikke kan gaa i lige Linie, men altid maa gjøre Omveie for de ſtore, over hinanden liggende Iſſtykker. Om Aſtinen ſaa vi ikke blot 2 Nymaaner, men ogſaa en Maane-Regnbue med de ſkjønneſte Farver.

Mandag, 21. Oktbr. Veiret er vakkert, Kulden ikke for stærk. Sundhedstilstanden blandt Skibsmandskabet er god. Kl. 7 imorges tiltraadte Kapteinen med Mr. Court og 7 Matroser, der trække Slæden, en længere Reise. Paa Slæden er der et Telt, uldne Tæpper, Bøffelhud og Levnetsmidler. Slæden saabesom Godset blev af det hele Skibsmandskab haaret 2 Mil ligetil den flade Is, da det er umuligt at trække den over Isstykkerne. Paa den flade Is blev Godset atter læsset paa Slæden, og nu blev Kapteinen og hans Følge hilset med kraftige Hurraer; derpaa gik vi tilbage til Skibet; Reiseselskabet drog mod Nordost. En Sergeant og nogle Soldater var gaaet til Prinds Alberts Land og fandt der flere store Stykker Driugtømmer. Mr. Creswell og jeg var paa Den og saa flere hvide Ræve. Om Aftenen Kl. 9 kom Mr. Court ganske uventet tilbage. Han hentede en ny Slæde, da den første var gaaet i Stykker paa den uejvne Is, hvori de meget snart paant var komne.

Tirsdag, 22. Oktbr. I dag tidlig Kl. 7 gik Mr. Court tilbage til sit Følge med den nye Slæde. Mr. Wynjatt og 7 Mand ledsagede ham. I dag blev atter bedærvet Kjøb kastet overbord. Vi har nu været nødt til at kaste bort 700 Pund kogt Kjøb som ubrugbart.

Onsdag, 23. Oktbr. Kl. 9 kom Mr. Wynjatt tilbage med sit Følge. De havde igaar Eftermiddag forvildet sig og overnattet paa Isen en halv Mil fra Skibet, uden at vide, at de var os saa nær. Jeg meget beffæstiget med mit Søtort og med Ordningen af de mange

hos Eskimoerne samlede, fremmede Ord.

Torsdag, 26. Oktbr. (Temp. — 8° F. = 18° R.). Veiret meget ubehageligt og koldt. Paa Kysten af „Prinds Albert Land“ er i disse Dage opdaget meget Driugtømmer og skudt nogle Kyper. Princess-Royal-Den besøges ogsaa hyppigt. Paa den høieste Top af denne D opbyggedes en 10 Fod høi Stenhob, som et Mærke, der kan sees langt borte. Paa Samme skal siden fæstes en Kobberkasse med Underretning om os. Min Korporal forbrændte mine Vinterstøvler, og jeg maa derfor blive paa Skibet, indtil jeg faar gjort mig et Par nye. I Eftermiddag ordnede jeg mine samlede og tørrede Planter.

Fredag, 29. Oktbr. (Temp. — 10° = — 18½° R.). I dag Morges gik Mr. Paine, Sainsbury, Newton og jeg til Prinds Alberts Land. Vi tog Kaffe, Dvæbatter og deslige med. En to Timers Marsch over den uejvne Is bragte os til Land, hvor vi samlede Driugtømmer og tændte en dygtig Fild. Efterat vi havde drukket Kaffe, gik vi paa Jagt dybere ind i Landet og skjød en Hare. Paa Tilbageveien saa vi noget komme henimod os paa det snebedækkede Land. Vi holdt det for Eskimoer; jeg glædede mig allerede til at træffe Eskimoer her og lagde allerede Planer om, hvorledes jeg skulde tilbringe Vinteren med disse Folk, da vi opdagede, at det ikke var Menneffer men 5 store, sorte Dyr. Det var os uforklarligt, hvad det kunde være for Slags Dyr. Af sorte Bjørne fandtes der ingen saa høit mod Nord, Rensdyr var det heller ikke,

thi vi saa ingen Horn, og alle øvrige os bekendte Dyr ere hvide. Vi ladede strax vore Flinter med Rugler, og oppebiede, hvad der vilde ske. Mr. Sainsburry var ikke i Stand til at bruge sin Flint; thi hans Fingre vare stivfrosne, hvide og uden al Følelse. Saa maatte da vi Tre gjøre os færdige til Kamp med de 5 fremmede Dyr. Da disse, uden at se os, kom lige imod os, saa lagde vi os 20 Skridt fra hinanden paa Sneen ved Foden af en lav Bakke. Vi saa nu, hvorledes disse Dyr sorgløst kom nærmere. De var saa store som en Hjort, med frygtelige, noget krummede Horn; hele Legemet var bedækket med lange Haar, der rakte lige ned til Sneen, saa at Fødderne næsten ikke kunde sees. Da de var komne os 60 Skridt nær, fik de se os, studsede, blev staaende og begyndte at snøfte, at strabe og stampe med Forbenene og at oprode Jorden med Hornene. Vi laa imidlertid ganske rolige, men færdige til Kamp. Dyrene stillede sig tæt ved hinanden med Hovederne vendte mod os. Den største Dyr kom langsomt alene henimod os, medens de andre blev staaende stille paa samme Sted. 30 Skridt fra os blev den atter staaende, stampede atter paa Jorden, og nu fik den den første Kugle i Hovedet, men lidt for lavt, som vi senere saa, 4 Tommer over Næseborene. Blødende vendte den om, fik endnu et Stud i Siden og standsede roligt, da den var kommen hen til de andre Dyr, idet den vendte sit blodige Hoved imod os. Vi krøb nu paa Albuerne og Knæerne 10 til 15 Skridt nærmere og syrede igjen. De dødeligt saarede Dyr blev nu rasende, og det var en Sykke for os,

at vi laa fordelt og skjød fra 3 Sider, saa at den ene havde Tid til at lade, medens den Anden blev angreben. Tre af dem vare dræbte, da den ene af de to sidste kom lige imod mig. Jeg syrede, men Geværret klukkede, da Lændhætten var falden af. Jeg sprang op og vilde springe til Side, men faldt. Men Dyret, der rimeligvis var ligesaa forstrækket som jeg, sprang forbi mig og løb bort uden at se sig om kun efterladende sig blodige Spor. Jeg var hurtig igjen paa Benene, bragte mit Gevær i Orden og løf, forfølgende Blodsporet, efter Flygtningen. De to andre Jægere havde imidlertid en heftig Kamp med den 5te Dyr. Det Bansteligste ved en Jagt i saadan Kulde er at sætte Lændhæfterne paa med de stivfrosne Fingre. Efter et kort Løb fandt jeg min Flygtning staaende i den dybe Sne blødende af flere Saar. Endnu en Kugle strakte den død ned. Jeg løb nu tilbage for at hjælpe mine Kammerater med den rasende Dyr, men denne var netop nedlagt. Vor Glæde var stor, 5 store Dyr laa der og skulde skaffe os mangen god Beaffteg. Men nu indsaa vi først, i hvilken Livsfare vi havde været, og erkjendte Alle, at vi kun havde Guds Beskyttelse at takke for, at vi var komne ubeskadigede deraf. Vi havde i en Reisebeskrivelse af James Ross lært, at han havde truffet Moskusoer paa Melvilleøen, og skjønt vi aldrig havde seet saadanne, blev det os dog klart, at dette maatte være af den Slags. Da vi havde bemærket Spor af Ulve og Isbjørne paa Sneen, saa vilde vi ikke lade Dyrene blive liggende alene, og Mr. Sainsburry

og Newton, der begge havde frosset sine Fingre, gik tilbage til Skibet, medens Mr. Paine og jeg bleve tilbage for at bevogte bort Bytte. Vi tændte en Fild og togte os Chokolade. Det begyndte allerede at blive mørkt, da der kom en Slæde fra Skibet, som bragte et Telt, Tæpper og Levnetsmidler med. Paa Slæden trak vi bort Bytte nær hen til Teltet, og Mr. Crejswell, der havde medbragt 6 Mand, befalede, at der skulde holdes Vagt hele Natten. Efterat vi havde spist en god Aftenmad og røgt en Pipe Tobak, medens vi talte om vor heldige Jagt, søgte vi hen til vore Sovesteder.

Onsdag, 30. Oktbr. (Temp. — 5° = — $16\frac{1}{2}^{\circ}$ R.). Fmorges Kl. 8. efter en god Frokost, blev et af Dyrene samt Teltet læsset paa Slæden. Medens vi endnu var beskæftigede hermed, kom 17 Mand med 2 Slæder fra Skibet, og paa denne Maade kunde strax 3 af vore Dyr bringes derhen. Veien over den uejvne Is til Skibet var meget besværlig. Den ene Slæde gik i Stykker, og Dyret maatte lades tilbage paa Isen til den følgende Dag. Kl. 3 om Efttermiddagen kom vi til Skibet og traf Mandstabet paa Isen i Beskæftigelse med at anlægge en flad Bei til Vand. Saa snart Veien var færdig, gik Løitn. Crejswell med 3 Slæder til Vand og hentede Resten af Byttet. Matroserne var henrykte over vor Fangst og bragte os Fægere 3 kraftige Hurraer. Nu blev der anstillet en stor Slagtefest. Enhver vilde hjælpe til dermed, det var en sand Festdag. „Hvad vil Kapteinen sige, naar han ser saa meget ferskt Kjød hænge paa Seil-

stængerne! Hvor han vil glæde sig!“ hed det fra alle Kanter. Det var 4 Dyr og en Ko. Den største Dyr afgav 420 Pund Kjød. I det Hele fik vi af de 5 Dyr, uden at regne Hovederne, 1296 Pund godt Kjød. Skjønt disse Dyr ikke havde meget Fedt eller Talg, saa var dog, i Særdeleshed hos de unge Dyr, Kjødet meget fedt og tillige temmelig velsmagende. Den stærke Frost om Vinteren borttager Lugt og Smag af Moskus fra Kjødet; kun Hovedet og Nyrerne kan ikke spises, da de smager altfor stærkt af Moskus. Huden af det største Dyr veiede 147 Pund.

Torsdag, 31. Oktbr. (Temp. — 16° F. = — $18\frac{1}{2}^{\circ}$ R.). Fmorges Kl. 8 $\frac{1}{2}$ indtraf Kapteinen ganske ubentet og ubemærket paa Skibet. Han havde igaar Formiddag Kl. 10 forladt sine Folk og Slæden, da de var ni engelske Mile fra Skibet og tænkte at komme til Skibet om Efttermiddagen Kl. 2. Men, oversfalden af Snefog, gik han vild og kunde ikke finde Skibet. Saaledes vandrede han hele Natten uden Hvile, Søv n og Spise, og var to Gange i Fare for at anfaldes af Isbjørne. Sit Krudt havde han stude væk, for at gjøre sig bemærket af Bagten paa Skibet; men dette maatte være skeet paa en saa stor Afstand fra Skibet, at Knaldet ikke kunde høres. Efter at have faret omkring i 20 Timer, saa han sig, da Dagen brød frem, midt imellem den høje Is, $\frac{1}{2}$ Mil fra Skibet. Da han ankom til Skibet, saa han mere ud som et Lig end som et levende Menneffe, alle Lemmer var stive af Kulde, og han kunde ikke tale. Han blev bragt fra Fordær-

ket ned i Kshytten, hvor begge Læger tog ham under Behandling. Ved Middagstider kom Kapteinens Folk med Slæden og forundrede sig ikke lidet over, at Kapteinen først var kommen idag. De havde, efterat Kapteinen havde forladt dem, slaaet Teltet op og lavet Middagsmad og, da Snefoget indtraf, overnattet paa Isen. Nu kom de velbeholdne tilbage, efter at de havde været borte i 10 Dage; Enhver var fornøjet over det gode Udfald af Reisen. Den 26de Oktober naaede de nemlig Enden af det Land, i hvilket vi laa indfrosset med Skibet, og befandt sig nu paa den østlige Ende af det Land, som Kaptein Barry havde seet fra Melvilleøen for 30 Aar siden og kaldt Banks Land. Imod Nord saa de kun Is, og i Øst laa Kysten af Prinds Alberts Land. Saaledes havde man fundet den i 300 Aar søgte nordvestlige Gjennemgang. Det Land, hvori vi ligge, er virkelig en Kanal, her kun 10 engelske Mile bred, men der, hvor den udmunder i Barrowstrædet, har den en Bredde af 35 engelske Mile, fra den østlige Ende af Banks Land, der kaldes „Point Russell“, og til det Punkt, hvor den imod Øst gaaende Kyst af Prinds Alberts Land danner en Spids, som af vor Kaptein blev kaldet „Point Peel“. I lang Tid har man søgt denne Gjennemgang med Tab af mange Skibe og Folk, og nu var den funden. Paa Point Russell blev der reist en Stenhob og opbevaret Underretning om os. Det Stræde, hvori vi befinde os, vil herefter komme til at hede „Prince of Wales Strait“. Bort Skib ligger indfrosset under 73°

31' nordlig Bredde og 114° 30' vestlig Længde fra Greenwich. Ni Gange har vi i denne Maaned seet Nordlys og syv Gange Dobbeltsole. Sundhedstilstanden er god, kun 4 Mand er ansførte som upasselige. Veiret er meget foranderligt, nogle Gange meget stormfuldt med stort Snefald. Isen, der er maalt paa 5 Steder, havde en Styrke af 23 Tommer. (Temp. i Oktober: Maximum plus 24°; Minimum — 23°; Middelttemperatur — 7°; eller Maximum — 3°; Minimum — 25°; Middelttemperatur — 17° R.).

Lørdag, 2. Nov. (Temp. — 23° = — 25° R.). Kapteinen gav idag Mandstabet en god Middag og et Glas Grog om Aftenen i Anledning af Opdagelsen af Nordvest-Passagen. I Formiddags ved Mønstringen holdt Kapteinen en Tale, i hvilken han udtalte sin Tilfredshed med Mandstabets Opførsel og formanede dem til at opføre sig fremdeles godt. De skulde være ved godt Mod, og der skulde gives dem Udgang til Fornøielser, hvortil han selv saa meget som muligt skulde bidrage. Saaledes kunde de lange, kolde Nætter blive behagelige Festsdage for dem og ved Tilbagekomsten til England vilde han ikke glemme at anbefale sine Folk paa det Bedste til Admiralitetet.

Søndag, 3. Nov. Den hele Dag Snedrev. I Formiddag Guds-tjeneste. Kapteinen var indbudet til Middag hos Officererne. Efter Maaltidet blev der udbragt en Skaal for Dronningen og derpaa en for Kapteinen. Dette behagelige Middagsmaaltid varede fra Kl. 3 til Kl. 7.

Lørdag, 9. Nov. (Temp. —

5°). Veiret er for det Meste klart, men Kulden meget stærkt. Hyppig kommer Folkene tilbage med frosne Næser, Øren og Fingre for at falde i Doktorens Hænder. Istedetfor Skibstvebakker uddeler nu Proviantforvalteren Mel til at bage Brød. Daglig gjøres Forsøg paa at sprænge store Stykker Is med Krudt. Paa Princejs-Royal-Den samles Forsteninger, der bringes til Skibet. Man vil ogsaa have fundet en Metal-Mare.

M a n d a g, 11. N o v. (Temp. — 22° = — 24° R.). I dag saa vi Solen ved Middagstider kun et Minut, uagtet det er klart Veir, og det er sidste Gang i dette Aar. O, hvor glade vil vi ikke hilse den i Begyndelsen af Februar, hvis vi leve! Paa Isen samles Sne, der med Sauge og Sabler skjæres i Kubikstykker paa 2 Fod og bringes til Skibet for at forsyne dette rundt om med en 8 Fod tyk Snevæg, hvorved den stærke Kulde nogenledes kan holdes ude. Paa begge Sider af Skibet fører en Istrappe fra Fordækket ned til den nu ganske udyvnedede Is. Den længe nærrede Tante at indrette en Skole for Matroserne skal nu bringes i Udførelse. Fra i Aften gives hele Vinteren, 5 Gange om Ugen, Undervisning i Skrivning, Læsning og Regning. Mr. Paine er Overlærer, Mr. Court har 4 Elever i Navigation. 16 lære at læse, 22 at skrive, 37 at regne, 5 lære ABC. Skoletiden er om Aftenen fra 6 til 7½. Indtil 8½ deklamatorisk Underholdning, Matrosbandse eller Concert, hvorved dog aldrig Ordenen overskrides.

T i r s d a g, 12. N o v. Koldt Veir

med stærk Vind. I Formiddag sløi nogle Kyper fra Land til Skibet. I Middags Kl. 1 saa vi 3 Stjerner. Jeg har i nogle Dage befundet mig ilde. Denne Dag erindrer mig levende om min alvorlige Sygdom ifjor. O Herre! Du vor Læge og Hjælper i al vor Nød, velsign de tro Søstre, der dengang saa kjærlighedsfuldt pleiede mig, og opholdt mig, i denne min Ensomhed ved din Hjælp frikt og sund, og før mig og os Alle tilbage til vort Hjem!

M a n d a g, 25. N o v. (Temp. — 3°). Vi har nu ganske indrettet os i vor Vinterbolig. Skibet er omgivet af en 8 Fod tyk Snevæg. Paa Fordækket blev Sneen baaret op en Fod høi, fasttraadt og bedækket med et nyopfundet Polar-Cement, der bestaar i en Blanding af Sne, Sand og Vand, og som hele Vinteren igjennem er saa haard som Granit. Daglig har vi Besøg af to Ravnne, de eneste levende Skabninger foruden os i denne Isregion. Kapteinen har siden sin Reise og det Uheld, der da traf ham, været upasselig, og har nu i nogen Tid været alvorlig syg og haft Meget at lide. I Skibet er det meget fugtigt, Sengen har faaet en modbydelig muggen Lugt, der foraarjaager Hovedpine. Igaar fangedes en hvid Ræv.

L ø r d a g, 30. N o v. (Temp. — 28° F. = — 26½° R.). Veiret er høist ubehageligt, stærke Storme med Snefog og derhos en bidende Kulde. Fugtigheden i Kabytterne har paadraget mig Gigtmerter. Paa Isen, et lidet Stykke fra Skibet, saa Matroserne Bold paa en jevn Plads. Skolen synes at behage Skibsmandskabet meget. Det

er ret artig at se paa, hvorledes disse skjægede Mænd anstrenge sig for at sætte Bogstaver sammen eller at skrive Bifre og Bogstaver. Flere Matroser er komne paa Sygelisten. Fien er 2 Fod og 6 Tommer tht. Der var ikke meget Nordlys denne Maaned. Vi saa Stjernerne Dag og Nat. Juldmaanen gaar ikke ned, men rundt Horizonten. Det er mærkbærdigt, at det frozne Sneband ikke er salt. Den Is, der er et Aar gammel, er endnu salt, Resten er fersk. (Temperatur i November: Maximum plus 7°; Minimum—32°; Middelttemperatur — 11°; eller Maximum — 11°; Minimum — 28°; Middelttemperatur — 19° R.).

Tirsdag, 3. Decbr. (Temp. — 18° = — 22° R.). Og saa denne Maaned begyndte med stormende Veir, saa at man maa spadserer paa Fordækket under Seilbugstagnet istedetfor paa Fien. Den smukke Adventstid er nu begyndt. Jeg hører vistnok ikke her noget Hosianna lyde fra Barnemunde, men dog tilbringer jeg i min Kahyt eller spadserende alene paa Fien mange velsignede Timer. Kapteinen er bedre igjen, men maa holde sig i sin Kahyt. I Formiddag Kl. 11 faldt en Meteorsten ned paa Fien nær ved Skibet. Nogle smaa, jernholdige Stene bleve opsamlende, hvilke Kapteinen udbad sig. (Fortf.).

Paa Toppen af Vitihorn den 28de Mai 1880.

(„For By og Bygd“).

Hr. Redaktør! Baade inden og udenlandske Turister sender jo i Løbet af den lange mørke Winter hyppig sine Længsler og Ønsker hidop til den verdensberømte Jontunheimen. Det turde derfor hende, at nogle Linier herfra ikke var aldeles uvelkomne for dem af Deres mange Læsere, som har tænkt paa at gjøre et Besøg herop.

Det er da bedst at begynde med Begyndelsen, og den er, at vi Fredagsmorgen den 28de Mai befandt os i Veito, den sidste Gaard af den lille Aasbygd, som ligger lige under Højjeldet. Det var en blank, solvarm Dag. Fien i Diansgen drev med stor Ilfærdighed ud igjennem Fjorden, ret som om den

syntes, den havde forsynet sig, og nu vilde skynde sig saa meget mer; ikke engang et lille bitte Stykke kommer flydende tilbage for at afvente sin Opløsning i Hjemmet. Følge gamle Mærker skulde altsaa Bønderne næste Aar fare samme Vej efter Korn, med andre Ord: det kommende Aars Avling skulde blive baade skral og smal. Men saadanne gamle Mærker vil ikke længer staa ind, siges der.

Men det er sandt! vi sidder jo her og taler om Gammelt og hester Tiden ifra os, vi, som skal lige til Jontunheimen idag. Altsaa fortsætter vi Farten ad den bekendte Gedevei, som fører op til Hornet. Sølet er det, dygtig sølet; men vi

kunde jo heller ikke vente at finde en tør Støvsvei i Mai. Vi arbeide os fremad; i det samme vi stikke Hovedet op over Høiderne, begynder det at guste og blæse. Na jo, det er nok sandt det gamle Ordet alligevel, at Norden vinden er kold, hvor den saa kommer fra. Vi lange ud, som om vi havde Femtenmils-Støvlerne paa, vi hoppe fra Sten til Sten over Myrputter, Damme og Bække; den Smule Nordenvind hindrer derfor ikke, at Sveden perler frem paa Panden og triller i store Draaber ned i Skjægget. Paa de langsomt kraanende, sumpagtige, aldeles trærløse Strækninger søndenfor Hornet er Sneen ganske borte; de store Fønner, som er spredte hist og her omkring, oplive lidt dette øde og triste Landskab. Paa Vitihornstætrene holde vi Raft. Vi kan nok trænge til det; thi vi har været paa Farten siden Kl. 4 idagmorges, og i Beito hvilte vi kun nogle faa Minuter. Det er saa underligt stille paa Sæteren nu. Vi staa og dreie og snu os og vente, at Budeien som vanligt skal komme ud, ønske os velkommen og sige, som Sed og Vis er, naar der kommer Fremmede: „Vilje tji Karadn gjera se jo ubande o gaa innum Døre so allefnøggast, mea dei faa se nofo Drikke, e de tji meir, dei kunna raake te o vera tyfte.“ Ingen viser sig. Vi gribe da til den sædvanlige Wei at hoste og fremte for at tiltrække os Opmærksomheden. For-gjæves. Vi maa gaa ind ubudne. En fugtig, jordagtig, meget usund Luft slaar os imøde i Døren. Langs den øvre og nordre Væg ligger en stor Snebræ. Peisen er fuld af As, og midt paa Gulvet staaer et stort

Tjern. Uhyggeligt og koldt er det derinde, Tænderne begynde snart at klapre i Munden, og vi flygte skyndsomt ud igjen. Ved at tænke os om erindrede vi, at Folket jo ikke flytter tilfjelds paa mange Uger endnu. En Sæter uden Budeier og Kjør og Gjeder, uden Bjeldeklang og Lurlaat opvækker stedse meget nedslaaende Tanker. Istedetfor den vante Glæde og Munterhed, det sprudlende Liv, træffer man den dybeste Ensomhed og Gravstillehed. Alt ser saa øde og forfaldent ud. Et vist Tungsiind, en tærende Sorg synes at hvile over alle Omgivelser. Som andre høie Herstaber har vi naturligtvis en Tjener med; men han har et saadant underligt Navn; jeg ved ikke, om Bæseren har hørt det før: han heder „Gaa-sjøl.“ Saa snart han faar tændt Piben sin, gaar han ind, bærer Fjen ud og lægger et stort Baal af Tørbrøst paa Peisen. Det fraaser og sprager og durer; Uen slaar flere Meter høiere end Peispiben, og Varmen bliver efterhaanden saa stærk, at vi maa flytte os længer og længer undaf og tilfids flytte helt ud og blot stikke Hovederne ind gennem Døraabningen. Om en Time tid er Bordet dækket. Gaa-sjøl forsitrer os, at han ikke har været paa Hus-holdningslære, han har ikke seet en Kogebog engang. Paa Grund heraf maa vi give ham den Ros, at Anretningen er forholdsvis god, skjønt vi ikke vil dølgge, at vi nok havde foretrukket en flink Budeie.

Vitihorn tager sig ganske mærkeligt ud, som vi sidde dernede paa Salthellen udenfor Sætersboden og røge vore Piber. Høiderne nedenfor er dækkede med graabrun Lyng

og grønt fremspirende Græs. Bergvæggen er nu som ellers tæt overgroet med kulhort og her og der med gulgrøn Mos; store Snebræer i alle Slags underlige Skikkelser er fastede hid og did, undertiden hænge de lig lange smale Sølvaand ned gennem Sprækkerne. Himlen kruses af lette, hvide Skyer, hvorigjennem det dybe Azurblaa skimter frem snart som en rund Brik, snart som en lang Stribe, en Cirkel eller et Kors. Og Hornet synes at tise og rette sig høiere og høiere, indtil det næsten berører Himlen, saa man uvilkaarlig kommer til at ønske sig paa den høieste Tind, for med et eneste lidet Hop at svinge sig ind mellem de hvide, dunlette Skyer.

Men Kloffen er 11; vi maa begynde Opstigningen. Min Rejsefælle, som er vel kjendt med Terrænet, fortæller, at der fører to Veie op til Tinden: den søndre er den korteste; men da man der maa klatre et langt Stykke op igjennem bratte Berghamre, vil han ikke anbefale denne uden til fjeldvante Folk, som kan krybe og klatre over Afgrunde uden at svimle. Vi vælge den nordre. Den er brat denne ogsaa; men den bestaar da af tør Græsmark; Rjørene er oppe her hver Dag i Sommertiden, og hvor de kan gaa, maa vi kunne følge efter.

„Har du seet en Kenstupe?“ spørger min Kammerat. „En Kenstupe? Nei hvad er det?“ Han fører mig bort til en dyb, men temmelig smal Kjælder, som er stensat paa begge Siderne. „Over denne“, forklarer han, „lagde man tynde Birkeboiste og dækkede derpaa til med Mos. Overfor her ser du Levnin-

gerne af en Stenmur, som har gaaet lige op til Urden; fra Kjældrens nederste Kant gif en anden Mur, der naaede helt ud paa Strænten. Midt foran Gulen var en Abning. Nu er Kenen ogsaa saaledes laget, at den heller vil gaa, hvor det er flæt, end hvor det er stenet. Men idet den kom hoppende og dansende fra Hammer til Hammer og ikke vidste nogen Ting, løb den lige paa Mosehaugen — bum! der stod den paa Bunden af Kjælderen. To Gange om Ugen komme Veiderne for at se efter, om de havde gjort nogen Fangst; hvis saa var Tilfældet, satte de en Kenløkke om Dyrets Hals, hidse det op og slog det ihjel med en Øxe. Denne Maade at fange Ken paa brugtes meget, før man havde lært at styde med Rifle.“

Veien fører nu opover høie Hamre; men ved at høie af snart til Benstre, snart til Høire slippe vi at klatre, hvilket vilde være meget ubehageligt, især nu da Sneen fylder alle Sprækker, Jord og Sten ligger løst, talrige Fstoppe hænge ned fra hvert Afhang, og Vandet siltrer ned allevegne. Græsset skal her være overordentlig fint og velsmagende. Det hænder tidt, at Heste søge hid op, og hvor de kan gaa, maa da vel vi vove at følge efter. Efter en Stunds Forløb komme vi opunder en Strænt, der er meget høi og steil som en Bæg. Enhver Abning synes stængt. Det ser ud til, at vi har gjort denne lange og besværlige Marsch til Nytteløshed, at vi maa vende tilbage, gaa rundt om Fjeldet og bestige det fra Østfiden, hvilket jo de allerfleste Turister pleie at gjøre, skjönt det er klart, at de

da ødelægge Udsigten for sig. Paa den Kant faar man nemlig, for hvert Skridt man tager, se lidt mer og mere af det storartede Landskab, som kaldes Jotunheimen. Naar man saa endelig staar paa Toppen, er Udsigten blot en liden Smule vakrere, end den var et Stykke længere nede. Gradvís vænner man Syn, Tanke og Følelse saaledes til dette ganske víst enestaaende Sceneri, at man, naar man omsider befinder sig paa Spidsen, stufes i sine Forventninger og maasse angreer paa at have reist fra Kristiania, kanske fra London, Berlin eller Washington ene og alene i den Hensigt at saa se dette verdensberømte Fjeldlandskab. Stiger man derimod op fra Sydsiden, ser man blot Fjeldet, man langsomt klavrer sig opover, indtil man med et raadt Skridt — — ja, det turde kanske være bedst at gjenoptage Traaden i vor Reiseberetning.

Som jagt enhver Udvei synes spærret. Efter nogen Betænkning dreier min Rejsefælle tilhøire. I Klippevæggen saa vi da Die paa en temmelig dyb, ikke altsfor brat Fure. Man kunde fristes til at tro, at Turistforeningen havde sendt nogle Sneise Minere herop for at oparbejde denne Kende, uden hvilken det vilde være aldeles ugjærligt at slippe frem her. En hel Del af den løse Sten er slængt nedover, en Masse ligger igjen. Min Rejsekammerat siger, at Smaagutter paa 8—9 Aar ofte banker om alene her, og hvor de tør gaa, maa da vel vi uden Fare kunne følge efter; men det er nok forsigtigt at holde sig saa nær til Fjeldet som muligt; dette danner ligesom et Rækværk paa

begge Sider. Gaar man midt i Skaret, risikerer man at falde omkuld, da Stenene ligger meget løse og danner et overmaade usikkert Fæste for Foden; dernæst saa kan ogsaa hele Sten og Grusdhnger pludselig begynde at glide nedover; den, som da befandt sig paa Toppen, fik vistnok en hurtigt Skyds udover Høider og Hamre. Selv en ægte cockney kan dog stige op her uden Fare, hvis han er lidt agtpaagivende. Det er udenfor al Tvívl, at denne Wei er i enhver Henseende den bedste; man flæder sig møjsommelig fremad fra Høide til Høide; man aser sig ud; man bliver hungrig og tørster, saa Halsen snøres sammen, og Læberne svide; Foden bliver tung og saar, Hovedet hebt og Humøret saa la-la d. e. temmelig bistert. Naar man mindst af Alt tænker paa Rejsens Maal, befinder man sig pludselig paa den høieste Tind; man vender sig halvt om og — staar stum af Forbauselse, ja strækflagen ved Synet af de vældige Klippemasser, de mægtige Kolosser, de svimlende Toppe og Tagger, som i víld Uorden er fastede om hverandre paa begge Sider af det lange, smale, mørke Fjeldvand. I det Dieblík, vi denne Gang stikke Hovedet opover Toppen, mødes vi af en saa strid og iskende Vind, at vi forstrækkede dukke ned under Brynet; thi paa Sydsiden i Ly af Fjeldet er det ganske stille, Græsset er allerede flere Centimer høit, og mangelstedes finde vi fuldt udviklede Is-Solprier (*ranunculus glacialis*). Vi maa dog tage Mod til os og stige op paa Tinden. Hele Hornet dækkes af dyb Sne. Baldersfløen og alle Fjeldene

nordover, saa langt Diet kan naa, er en eneste Bræ med blot enkelte Afdrifter her og der. Selv den spidse høie Stagastølstind har endnu sin Winterdragt, som det synes lige saa hel og tyk som ved Juletider; det blaaner dog lidt i den øverste Spidse; derpaa merker man, at Baarsolen ogsaa har trængt hidop; men de er trodsige og stivfindebe disse gamle Kaller; den maa nok varme og tø en Stund endnu, før den faar Bugt med dem. Hestevoldene d. v. s. Strækningen langs Bygdens Østside fra Nybod og nordover er derimod ganske bar; dog findes her utallige Snefonner, som strækker sig lige fra Vandet og lige op til Jøkelen oppe paa Fjeldet. Isen paa Bygdin er vist lige saa stærk som ved Juletider; Bygdin-sundet er aabent; men min Rejsesælle ophjser, at dette er Tilfældet endog Midtvinters; kun i mer end almindelig kolde Vintre hænder det en sjelden Gang, at det fryser til, saa man ialfald kan vove sig over der paa et Par Ski. Isen paa Vinstervandene kan endnu befares med 100 Læs, om det skulde være. Thorfinnstinden er mærkelig nok den Del af Fotunheimen, som bærer Baaren tydeligst tilstue. Fjeldene mellem Balders og Hallingdalen er næsten aldeles fri for Sne. Skogshorn og andre høie Tinder har dog en skinnende hvid Krone, den der rimeligvis faar beholde langt ud paa Sommeren. Vinden tiltager i Hestighed, og vi skjælve af Kulde og ønske os vel nede; men da vi uden Tvivl er de første paa Vithorn iaar, kan vi naturligvis ikke undlade at gjøre alle efterfølgende Broder-Turister bekendte med denne

høist mærkelige Begivenhed — med denne høist mærkelige Bedrift, havde jeg nær sagt. Vi har desværre ikke forsynet os med Papir, og en af os gjør da det Forslag, at vi skal skrive paa et af de mange Bisittkort, som findes i Zink-Øffen, der staar inde i Stenvar den. Paa Lykke og Fromme gribe vi ned i Haugen og faar fat et særdeles elegant Kort, der bærer Navnet Friedrich von — —, hvilket jo tilhører en af Dhyflands berømteste Adelsfamilier. Skal vi drifte os til at sætte Forbogstaverne til vore hergerlige Navne, omend kun paa Bag-siden af et saa berømt Adelsnavn? Vi trækker en Gang til; paa dette Kort er skrevet: Gustav D' Appellations = Gerichtsrath. Nei, nei, Juristen vil vi ikke have med, vi vil heller holde os til Adelsmanden og Krigeren. Det var ikke stort, vi fik skrevet; thi Haanden sitrede af Kulde; det lille, vi skrev, er derfor neppe læseligt. I Huj og Hast flygtede vi derfor ned igjen.

Der findes Turister, som styrte hen til Navne-Øffen, i det samme de naa Toppen; saasnart de har studeret alle Navnene og føiet sine egne til de øvrige, er de ogsaa sær-dige til at gaa ned igjen og kaste i det Høieste blot et flygtigt Blik udover Omgivelserne. Om vi end ikke høre til denne Klasse, syntes vi dog, da vi var komne flere hundrede Meter nedover, at vort Ophold paa Toppen havde været altfor kort, hvorfor vi usfortøvet vendte tilbage for at kaste endnu et Blik udover dette vidunderlige Landskab. Vi havde gjort os høie Tanker om, hvor storartet det vilde tage sig ud, naar funkende Fjeller dækkede alle

Toppe. I det vi nu staa paa Kammen og fæste Opmærksomheden paa hvert enkelt Punkt og derpaa søge at samle Alt til et sammenhængende Hele, saa maa vi sige, at vi skuffes i vore Forventninger. Sneen fylder alle Huller og Fordybninger og skjuler alle vilde sønderrevne Former. Naturen synes forholdsvis tam. Væseren behøver derfor ikke at gjøre store Anstrengelser for at faa se Gotunheimen i Winterdragt. Den viser sig nemlig langt mere storartet og overvældende, naar Sommeren har smeltet Sneen, og

Formerne og Omridsene træde dristigt og tydeligt frem. — Det brygger op til en Haglstorm der længst mod Nord mellem Tinderne. Det vilde være overmaade interessant at forblive her og se, hvorledes den voger og bryder Løs, hvorledes den raser frem høit over den vilde Fjeldegn, hvorledes den i afmægtig Brede brydes med de høieste Toppe og Tinder; men vi bove det ikke, vi tage meget mere Venene fat og skygte saa hurtigt, som vore forfrosne Lemmer vil bære os afsted.

Finn von Witthorn.

Jæforholdene i Nord for Asien.

Fra Tromsø den 2. Juni. Skipper Johannes Haugan hersteds, der tilligemed to andre her hjemmehørende Sømand forhyredes i 1878 med „Vega“, som forleden hjem fra den berømmelige Reise rundt Asien. Hr. Haugan, der er født paa Nærøen i 1825, altsaa nu 55 Aar, har i de sidste ca. 30 Aar opholdt sig her paa Tromsø, hvor han i denne Tid har, som saamange andre af vore driftige Søfolk, ernæret sig hovedsagelig ved Fart paa Ishavet, hvorved han har erhvervet sig et udstrakt Kjenndskab til Jæforholdene i de arktiske Egne. Han forhyredes med „Vega“, som Dragformand (Formand ved Bundfkrabningen).

Hr. Haugan fortæller, at 1878 var et særdeles gunstigt Aar, hvad Jæforholdene i det Arktiske Hav angaar; aldrig har han seet dette saa frit for Jæ, som da „Vega“, passerede det. Men uagtet Farten paa

dette Farvand oftest frembyder ganske andre Banfæligheder end ved dette Tilfælde, anser han det dog for temmelig sikkert, at man med hensigtsmæssigt Dampskib temmelig regelmæssigt kan aarlighaars gjøre Reiser ikke alene til Ob = Jenisejs Mundinger, men ogsaa Aar om andet til Lena Distriktet. Til disse Farter kræves dog efter hans Formening ubetinget Søfolk, som er fortrolige med Farten paa Ishavet*).

*) Ved en „Vega = Fæst“ i Stockholm den 25de April d. A. gav Nordensfjæls den interessante Oplysning, at det i Yokohama liggende Dampskib „Nordensfjæls“ om saa Dage eller ialfald inden saa Uger vil giennem Behringsstræbet, vel ikke under norsk Flag, men ført af norske Mænd, trænge frem til Norge den midsatte Dei af den, „Vega“ havde passeret. Han haabede, at Fartøiet i Oktober skulde naa frem til Norge, som da vilde faa Anledning til at modtage det første Fartøi, som havde tilbagelagt Veien fra det stille Hav til Atlanterhavet, og dette under norsk Førelse. Reb.

Det er en temmelig almindelig Mening blandt vore Ishavsfarere, at det Kariske Hav staar i Nord og Ost i umiddelbar Forbindelse med et i Regelen aabent Hav af betydelig Udstrækning. Denne Mening, som Hr. Haugan ogsaa forlængst er kommen til, anser han betydelig styrket ved Erfaringer fra Vegareisen. Han ser denne Formening bekræftet ved de umaadelige Bølger, som Havet østover til Kap Escheljuskin opviser, og ved de Måsser af Dribømmer, Levninger af Brag og diverse andet fra Havet opdrevet, som hyppig forekommer ogsaa paa Sibiriens Kyster østenfor nævnte, Asiens nordligste Punkt.

Efter denne Anstuelse er det altsaa ikke blot en ved det varme Flodvands Indvirkning paa Isen frembragt aaben Rende langs Kysten mellem denne og en altid liggende fast Ismasse, men derimod et i Regelen aabent Hav, opfyldt med Måsser Drivis, som vistnok om Vinteren bindes til uhyre sammenhængende Måsser, men som om Sommeren ligesaa hyppig tør op i betydelig Udstrækning. Guld Sikerhed om denne Anstuelsets Rigtighed vil vistnok først da vindes, naar der til Fact paa disse Strøg anskaffes Dampskibe, og disse bemandes med øvede Ishavsfarere.

Om „Vega“'s Reise er skrevet saa meget, at vi ikke har noget synderligt at tilføje; kun skulle vi bemærke, at Hr. Haugan roser meget D'Hr. Nordenskiöld og Palander, den første som en særdeles pyntelig og velvillig Mand, der med megen Omhu tog sig af saavel Besætningen som Expeditionen i det Hele, og den sidste som en særdeles dygtig Sømand,

der med Kraft og Bestemthed havde sin Stilling som Skibschef.

Uagtet Dagenes Ensformighed under det nødtvungne Vinterophold ved Ostkap, og som det skulde synes, lidet Lyftige i disse Dage i Modfætning til „Vegas“ Triumftog langs Asiens Ost- og Sydøst med de mange og storartede Festligheder paa forskellige Pladse, siger Hr. Haugan, at Farten fra Behringsstrædet var mere kjedsommelig end Reisen herfra til nævnte Sted. Glanspunktet i de for „Vega“ foranstaltede Festligheder var unegtelig de, der bevises Expeditionen ved dens Hjemkomst til Stockholm. Her uddeltes da ogsaa Høderstegnene til Deltagerne. Vi har haft Anledning til at se de to Medaljer, som Hr. Haugan bearedes med; den ene er den for Anledningen prægede Kongens Medalje i Sølv, den anden er „Svenska segelskafets Medalje, För utmärkt förtjenst.“

Hyrerne for de kjække Deltagere var forholdsvis smaa, men ved den rige Gøteborger Hr. Oskar Dicksons Rundhaandethed er der rettet paa dette, idet der af hans til Udbring blandt Expeditionens Deltagere stillede Betjeb tilfaldt hver af Matroserne Kr. 500, og ved Bevilgning af den svenske Rigsdag fik desuden hver af disse Kr. 100. Saa er der endvidere af de ved Festlighederne i Stockholm indsamlede Penges dannet et saakaldt „Vegasfond“, hvorved Expeditionens Deltagere skal sikres en aarlig Pension.

Hersteds blev ingensomhelst Festlighed foranstaltet ved „Vegasarens“ Hjemkomst, og antagelig er han ogsaa vel fornøiet af al den Stas, han har oplevet paa de andre Steder. Vi ville dog iallesald ønske ham til Lykke med endt Reise og velkommen hjem. (L. St.).

En kort Udsigt over Jerusalem's Historie.

[Efter F. A. Strauß].

II. Det nuværende Jerusalem.

Denne firetusindaarige Historie er det, som giver det nuværende Jerusalem sin Betydning for Jøder, Muhamedanere og Kristne. Den, som intet Die har for denne Historie, vil ved en Reise til Jerusalem kun finde sig skuffet. Vi traf ogsaa i Staden selv flere Reisende, som klagede over feilslagne Forventninger og mente hjemme at have seet langt skjønnere Egne, i det Hele langt mere Seværdigt. De klagede over tidligere Reisendes Fremstillinger, som med saa megen Begeistring havde berettet om Jerusalem. Og der gives virkelig heller neppe noget Sted paa Jorden, hvorom Beretningerne ere saa aldeles modsatte, snart fulde af den høieste Beundring, snart omvendt af Ringagt og Haan. Tilbels har nu dette sin Grund i de store Forandringer, som de forskjellige Aarstider fremkalde, idet Egnen snart optræder i det hyppigste Grønne, snart i øde Tørhed, men fremfor Alt deri, at Staden, engang den allerstjønneeste, nu bærer Tjenerskiftelsen, som er en Straf for Synden. Den, som nu ikke har Troens aabne Die, han ser i Jerusalem kun en liden østerlandsk Stad, bedækket med Ruiner af Ødelæggelsen, lidende under Mangel og Trængsel, hvorfra den slygtige Reisende hurtigt og utilfredsstillet iler bort. Hos en troende Kristen derimod vække de saa tilbageblevne Stene af Templet begejstrende Minder; paa Bjergene og Stierne rundt omkring følger han

sin Frelsers Fodspor; og en Time paa Golgatha er ham dyrebare.

Lig en Borg ligger Staden mellem „Bjergene, som ere trindt omkring Jerusalem“ (Ps. 125, 2.) og omgibe den som naturlige Mure. Til Oliebjerget, det høieste, i Øst slutter sig i Sydøst „Forargelsens Bjerg“, hvor Salomo skal have ofret til Moloch, og hertil i Syd „det onde Raads Bjerg“, hvor Raifas's Landsted skal have ligget, og hvor der pleiedes Raad om Kristi Korsfæstelse. Langs Vest- og Nordfiden følger nu en Bjergkæde, som i en vid Kreds fortsættes lige til Oliebjerget. To dybe Dale adskille Stadens Høie fra disse Bjerge, Josafats eller Kedrons Dal paa Østfiden og Himmons Dal paa Vestfiden, som senere bøier mod Øst og forener sig med Kedrons Dal. Mod Vest, Syd og Øst er Staden beskyttet ved disse Dale; mod Nord er den derimod mere aaben, og derfor er der her opført tre Mure, den ene udenfor den anden. En tredie Dal, som gaar parallel med hine to fra Nord til Syd, men ikke er saa dyb, deler Staden selv i to Halvdele, den vestlige, som omfatter Zions Bjerg tilligemed Golgatha, den østlige, som indeslutter Moriah, Alfa og Bezetha. Oliebjerget hæver sig omtrent 2,500 Fod over Havsladen; dets høieste Top er henved 400 Fod over Kedrons Bækkeleie, Moriahs henved 100 og Zion 200 Fod.

Stadens Mure har den Form, Sultan Soliman gav dem, men har hist og her lidt under de senere

Marhundrederes Beleiringer. Til yderligere Befæstning er der anbragt 40 firkantede Taarne. Murene er omtrent en geografisk Mil i Omkreds og følge i Syd den Retning, Hadrian gav dem, i Øst, Nord og Vest den, de fik under Herodes Agrippa.

Fire Porte aabne sig for Færdsele, en i Nord, Damaskus-Porten med kolossale Grundmure af to gamle Taarne fra Herodes Agrippas Tid; den anden i Øst, Stefans-Porten, tæt ved Tempels Ruiner; over Portalen er indhugget fire Løver fra Korsfarernes Tid; den tredje i Syd, Zions-Porten; endelig den fjerde og mest benyttede i Vest, Jaffa- eller Bethlehems-Porten, som Araberne kalde Hebrons-Porten; denne er beskyttet ved et stærkt Taarn. Portene lukkes ved Solnedgang, hvilket meget besværliggjør enhver Udflugt, som vilde være behageligst just umiddelbart efter dette Tidspunkt. Senere aabnes de kun efter udtryffeligt Tilladelse af Paschaen, og denne er vanskeligt nok at erholde.

Jerusalems trange Gader skjære hinanden i Regelen i rette Vinkler fra Nord mod Syd og fra Øst mod Vest; de ere meget ujævne, da Staden selv er bygget paa en Mængde Høider, men udmærke sig forøvrigt fra andre østerlandiske Steder ved bedre Brolægning og større Renlighed. Husene ere saagodtsom udelukkende byggede af Sten, vistnok smaa og lave; men hyppigst hvælve sig Kupler over de større Værelser, hvilket giver det Hele et meget malerisk Udseende. Til Kuplerne slutte sig nu de flade Tage eller Terrasser, hvortil der fører Trapper op. Her

har man ofte paa Grund af Stadens høist ujævne Grund en prægtig Udsigt; en Prædiken fra Tagene (Matth. 10, 27.) vilde kunne høres langt; endnu iler man op paa Taget, naar der er Noget at se efter (Matth. 24, 17.), og i de kjølige Aftentimer søger Befolkningen sin Forfriskelse der og tilbringer ofte hele Nætter paa Taget under Pauseslag og glade Sange. Glasvinduer findes nu temmelig ofte, uagtet Østerlænderen i Almindelighed lader sig nøie med Gitre af Jern eller Træ med Vindueslemmer. De bedste Guse finder man i det armeniske Kvartal, dernæst i det muhamedanske; det smukkeste af alle er Protestanternes Hospital.

I det Hele deler Staden sig i fire store Kvartaler, de Kristnes, Armeniernes, Jødernes og Muhamedanernes. Armenierne bebo Zionshjerget, de øvrige Kristne dets Fortsættelse mod Nord tilligemed Golgatha, Jøderne Dalen mellem Zion og Moriah, og Muhamedanerne hele den nordøstlige Del af Staden, det gamle Akra og Bezetha. To Hovedgader, den ene fra Jaffa-Porten til Moskæen paa Moriah, Davids-Gaden, den anden fra Zions-Porten til Damaskus-Porten overskjære hinanden og afdele saaledes de fire Kvartaler.

Naar vi skal bese Staden i sin Helhed følger vi bedst Retningen fra Vest mod Øst og vende os i smaa Afstikkerer imod Nord og Syd. Umiddelbar til Jaffa-Porten grændser Davids-Borgen paa Zion med det af Herodes byggede og af Titus staaende Taarn „Hippikus“. Den øverste Del af Taarnet er ligesom Murene fra en senere Tid; men den nederste Del er aabenbart gammel.

Her er ogsaa nu Stadens egentlige Borg. Tæt ved Davids-Borgen ligger Kristus-Kirken, den protestantiske Kirke, bygget af prægtige Kvaderstene i gothisk Stil. Veligheden er den skønneste, man kunde vælge; paa Høiden af Zion rager den op over alle Stadens Kupler og Taarne og frembyder en herlig Udsigt over hele Staden lige til Oliebjerget. Kirken slutter sig umiddelbart til den engelske Konsuls Bolig. Forøvrigt ligge alle de protestantiske Stiftelser i en Gruppe paa Zion omkring Kristus-Kirken. Gaa vi nu mod Syd forbi denne Kirke, komme vi videre frem paa Zionsbjerget ned i Armeniernes Kvartal. Her har vi det armeniske Kloster, det rigeste og største i Jerusalem, i hvis vidtløftige Bygninger der ved Paasketider ofte huses over tre tusinde Pilgrime. Til denne Bygning hører en Række af store Haver og i Midten af disse ligger St. Jakobs-Kirken paa det Sted, hvor Apostelen Jakob, Johannes's Broder, skal være bleven halshugget af Herodes Agrippa. Fjtte langt derfra ved Zions-Porten ligge Hytterne, som huse de Spedalske, ulykkelige Mennesker, omtrent 100 i Tallet, som gifte og forplante sig indbyrdes og næsten ere de eneste Tiggere, som paa de forskjellige Steder i Staden træde de Fremmede imøde.

Udenfor Zions-Porten har vi den større Del af Zionsbjerget, som nu ligger udenfor Stadens Omkreds; her er der atter et armenisk Kloster og derpaa Davids Grab, over hvilken Muhamedanerne have bygget en Moske, som de holde meget hellig, og som ialfald paa det nærmeste betegner Veligheden af Juda Kon-

gers Grave. Tæt ved er de Kristnes Kirkegaard, nærmest ved Klostermuren Armeniernes, østlig for denne Latinernes og vestlig Grækerne. Alle Gravstederne ere dækkede med simple flade Stene, forsynede med Indskrifter af den Udbødes Navn og Fædreland. Zions Bjerg er saaledes blevet et Hvilested for de Døde.

Gaa vi nu fra Zions-Porten tilbage til Jaffa-Porten, fører Veien videre mod Nord ind i de Kristnes Kvartal til det latinske Kloster, hvis Indre og smaa Kapeller ere uanselige; men prægtig er Udsigten fra det flade Tag over hele Staden og dens Omgivelser. Fjtte langt derfra ligger det græske Kloster. Gaa vi nu atter fra Jaffa-Porten mod Ost, følge vi Davids-Gaden, som fører ned ad Strænten af Zionsbjerget hen til den store Moske. I den første Sidegade høre vi mod Nord og lade den saakaldte Ezechias's Dam til Venstre, der danner et af de venligste Punkter i Staden. Lidt længere op til Høire aabner sig Indgangen til Forgårdene ved den hellige Gravs Kirke.

Man har for kort Tid siden ført en meget heftig Strid om, hvorvidt det Sted, der betegnes som den hellige Grav, virkelig har været Kristi Grav, og om den angivne Plads for Korsfæstelsen virkelig er Golgatha. Muligens har man ikke kunnet fremsætte aldeles afgjørende historiske Beviser for Angivelsernes Sandhed; men endnu mindre har man kunnet anføre nogen holdbar Grund derimod. Da det altsaa selv efter den strengeste videnskabelige Undersøgelse altid bliver sandsynligt, at Traditionen, som uafbrudt har holdt

fig lige fra Kristi Død, her er ægte, følge vi den tillidsfuld og slutte os herved til de Millioner af Pilegrime, som i de nævnte hellige Steder se Golgatha og Kristi Grav. At de nu ligge indenfor Muren, kan ingen Jndvending være, da det først var Herodes Agrippa, som ti Aar efter Herrens Død indesluttede Golgatha i Staden, medens det før laa udenfor baade den første og den anden Mur. At begge Steder nu ere forbundne indenfor en Kirke, kan heller ikke være paafaldende, da efter Skriften (Joh. 19. 41. 42.) Jøsef af Arimathias Hæve laa „ved det Sted, hvor Herren blev korsfæstet“. Og sandelig der behøves afgjørende Grunde til at berøbe den kristne Kirke saadanne Steder, de helligste og mest velsignede Steder paa den ganste Jord.

Den hellige Gravs Kirke ligger paa en Fjeldpunt, som i Form af en Hovedpande falder brat ned mod Nord og Ost; den bestaar egentlig af tre forskjellige Kapeller, som ere forenede til en Kirke. I Vest den hellige Gravs Rotunde; hertil slutter sig Grækernes Basilika med et Hoved- og to Sideskibe; det sydlige Sideskib har to Stokværk, af hvilke det øverste danner Korsfæstelsens Kapel; endelig længst mod Ost Kapellet, hvor Korset angives at være fundet. Naar man træder ind ad Hovedportalen paa Sydsiden, har man først til Venstre ved Siden af Klokketaarnet det Sted, hvor de tyrkiske Dørvogtere har sin Plads. Derpaa gaar man til Højre op ad 20 Trappetrin til Korsfæstelsens Kapel. Dette er omtrent 18 Skridt i Firkant og er delt i to hvælvede Kapeller; det mod Syd skal betegne

Stedet, hvor Korset blev reist. I Krypten under Kapellet ligge de kristne Konger af Jerusalem, navnlig Gottfried af Bouillon, begravne. Paa Stedet for Korsfæstelsen betegner en græst Jndskrift det her fuldbragte Forløsnings Under.

Herfra gaa vi atter ned til Forhallen ved Hovedportalen og vende os til Venstre mod Vestsiden, hvor vi træde ind i en stor Rotunde, 72 Fod i Gjennemsnit, over hvilken der hvælver sig en høi Kuppel med en liden rund Abning. Atten Piller omgive den, og paa disse hvile to Stokværk med Buegange, som indeholde Bædepladse for de forskjellige Kirkeafdelinger. I Midten af Rotunden under Kuppelaabningen, som giver Udgang for Lyset, ligger den hellige Gravs Kapel, opført i byzantinisk Stil, tredive Fod langt og omtrent halvt saa bredt; i det Jndre har det Formen af en Klippegrav med Forhal og Gravkammer. Gjennem Jndgangen fra Ost træder man ind i det første af de to Rum, 17 Fod langt og 10 Fod bredt, Englekappellet, med Stenen, hvorpaa Engelen skal have siddet efter Kristi Opstandelse; dette er helt udført af Marmor. Derpaa fører en trang og lav Dør til den egentlige Kristi Grav. Graven, helt opført af hvid Marmor, er tre Fod høi, sex Fod lang og næsten lige saa bred. Paa den nordlige Side af Graven er der en Plade af rødsprængt Marmor, som dækker for det Rum, hvori Kristi Lig skal have hvilet. Alltid findes her friske og duftende Blomster i smukke Kar, og Sølvlamper oplyse Helligdommen. Fire Mennesker kunne paa engang knæle herinde.

Naar vi vende tilbage til Rotunden, træde vi paa Vestfiden under Buegangen ind i et Kapel, som tilhører de syriske Kristne. Et snevert Rum bagl dette viser endnu en i den naturlige Klippe huggen Grav med vandrette Grav-Risler, hvori efter Sagnet Nikodemus og Josef af Arimathia hvilede. Paa Østfiden af Rotunden ligeoverfor Indgangen til Engellkapellet mellem to Piller er gennem en Gitterdør Indgangen til Hovedskibet, Græfernes store Kirke, den rigeste og prægtigste af alle. Over dens Allerhelligste hvælver sig den anden, mindre Kuppel paa Bygningen. Den er paa det Kjøtbareste udsmykket med Guld og Billedværker, med Marmor og ædle Stene, ja vel overlæstet. Bag det Allerhelligste ende Søilerækkerne, der indeslutte Hovedskibet i en Række af Haller, som danne flere Kapeller for de enkelte Træk i Kristi Lidelse. Yderst mod Øst føre 28 Trappetrin ned til Helenas Kapel, og atter 13 Trin ned til det Sted, hvor i hendes Paasyn Kristi Kors skal være fundet. Vi forbigaa en hel Del mindre Kapeller og Andagtssteder og ville blot endnu omtale Latinerne's Kapel, der ligger udenfor den egentlige Kirke og er tilbygget senere; dette alene har et Orgel, hvis Toner vi oftere med Genrykkelse hørte bruse gennem de vide Rum i den store Helligdom. Paa Grund af den nære Forbindelse, hvori Keiser Karl den Store traadte med Jerusalem, blev den hellige Gravs Kirke et Forbillede for mange vesterlandske Kirker. Ligesom denne har to Chor, et i Vest, den hellige Grav selv, og et i Øst, saaledes er det samme Tilfældet med de under denne Keiser's Regjering opførte

Kirker i Røln, Fulda og St. Galen og de senere Domkirker i Speier, Worms og Mainz.

Angaaende de mange Grindringspunkter indenfor Kirkens Mure, foruden Golgatha og den hellige Grav, hvilke man bestemt har paa-peget til de Andægtiges Opbyggelse, ville vi ikke gaa irecte med Sagnet; ere Begivenhederne ikke foregaaede just paa de Steder, saa kan det dog kun være saa Skridt derfra. Før vare alle disse hellige Steder fordelt mellem otte forskjellige Folkeslag; siden den sidste Brand tilhøre de næsten udelukkende Græfkerne, af hvem kun Latinerne, Armenierne, Ropterne og Syrerne have faaet særegne Pladse overlade til Gudstjeneste. Latinerne kalde sit Kapel „Abenbarelsens“, fordi Herren her efter sin Opstandelse der skal have aabenbaret sig for sin Moder Maria, hvorom den hellige Historie dog intet melder. Helenas Kapel er i Armenierne's Besiddelse; de bestedne Ropter have et lidet Kapel paa Vestfiden af Gravkapellet, og de syriske Kristne et lignende under Buerne paa Vestfiden af Rotunden. Flere Præster og Munk af de fire Hovednationer opholde sig regelmæssig i Kirken for at holde Gudstjeneste; ogsaa de fleste Pilgrime tilbringe nogle Dage og Nætter i Kirken, en Skik, som just ikke er tjenlig til at bevare Kirkens Værdighed. I Regelen er ellers Kirken lukket; selv Fødevarer rækkes kun ind gennem en liden Aabning. Paa Søn- og Festsdage staar den derimod aaben i de Timer, der ere bestemte til Hovedtjenesten. At en tyrkisk Vagt maa holde Orden, kan man desværre ikke beklage. Uden

denne vilde Striden mellem de Kristne blive endnu hædskere.

Vi forlade den hellige Gravs Kirke og gaa atter mod Nord et lidet Stykke og høie saa mod Øst; vi befindte os nu paa via dolorosa — Smertens Wei — der gaar umiddelbart indenfor den anden Mur, som var Hymuren paa Christi Tid, den Wei, som Herren vandrede, da han førtes fra Domhuset til Golgatha. Gaden sænker sig ned i den store Dal mellem Zion og Golgatha paa den ene, Akra og Moriah paa den anden Side, som allerede i gamle Dage var den egentlige Handelsplads i Staden (Zeph. 1, 11.). Her komme vi til den anden Hovedgade, som gaar fra Nord mod Syd og fra Damaskusporten indtil Bazarens sydlige Punkt danner Grændsen mellem det kristne og det muhamedanske, og længere Syd mellem det armeniske og jødiske Kvartal. Paa det Sted, hvor den skjæres af via dolorosa, bestaar Gaden af en overhængende Hal — Bazarerne; Brolægningen i denne ligesom i flere andre Galler i Nærheden bestaar for største Deelen af Marmorblokke og uhyre Stene, som engang prydede Templet og nu betrædes af Arabernes Fod. Bazarerne ere i det Hele meget sparsomt udstyrede og neppe nok tilstrækkeligt for Beduinerne, som i store Skarer søge hid. Man ser dem her liggende i eller udenfor Kaffehusene med en Kop Kaffe for sig og rygende enten af Vandpiben eller af den lange Pipe. Til Bazarerne slutter sig nu mod Moriah Jøde-Kvartalet, der just ikke udmærker sig ved Renlighed. Alle Jøder i Staden ere da ogsaa indesluttede indenfor dette temmelig trange Rum.

Vi følge imidlertid fremdeles via dolorosa, som gaar videre ned i Forsænkningen af den trods alle Opfyldninger endnu temmelig dybe Dal „Tyropæon“; efter en liden Bøining mod Nord hæver Wei'en sig atter i den forrige Retning, og vi komme til Paschaens Palads, den fordums Borg Antonia eller Syrenes Borg paa Bjergtet Akra, Pilatus's Domhus (Matth. 27, 27; Mark. 15, 16; Joh. 18, 28, 33; 19, 9.) ogsaa kaldet „Fæstningen“ (Ap. Gj. 21, 34. 37; 22, 24; 23, 10.), som er det egentlige Udviingspunkt for via dolorosa, der vel er henimod $\frac{1}{4}$ geografisk Mil lang. Garnisonens Bæge skaffede os Tilladelse til at komme paa det flade Tag af Huset, hvorfra man har et fuldstændigt Overblik over Moskæen og den gamle Tempelplads. Fra Domhuset stiger man ned paa Pladsen ad Trappetrin, saaledes som det udtryffeligt siges om de romerske Soldater ved Opløbet i Templets Forgaard (Ap. Gj. 21, 35. 40.). Her laa ogsaa Gabbatha (Joh. 19, 13.), umiddelbart under vore Fødder, hvor endnu den udjævne Klippe viste sig og mindede om Mattæbærnes Berk; derpaa følger en liden Forsænkning, den af dem udskylde Dal mellem Akra og Moriah; derefter hæver sig Moriah Bjerg med sine Moskæer og Haber, med sine friske Springvand, med sine herlige Cypresser og vidtstyggende Træer, de muhamedanske „Troendes“ høit priste Paradis.

Omtrent midt paa Pladsen viser sig en 15 Fod ophøiet Platform af 450 Fods Bredde og 550 Fods Længde, belagt med blaa-hvide Marmorfliser, Stedet for det jødiske

Tempel, hvortil der fra alle fire Verdenshjørner fører Marmortrapper, overhævede med skønne Spidsbuer. Den stiller os levende for Die den Forhøining, paa hvilken fordm Tempelhuset med Præsternes Forgaard laa, medens Israels Forgaard og Hedningernes Forgaard omgav den paa Terrasser, ligesom nu Haven om Mofteen. Midt paa Platformen staar Omars Mofte, en ottekantet Bygning, hvis Side er 67 Fod lang; den nedre Del af den er dækket med broget Marmor, den øvre med glaserede, brogede Teglsten af glimrende Farver i mangeslags zirlige Mønstre, hvorpaa Sprog af Koranen ere anbragte. Hver Side har syv Vinduer af det skønneste farvede Glas; af disse udvider sig det midterste mod ethvert af de fire Verdenshjørner og danner saaledes en Dør. Kuppelen 90 Fod høi og 60 Fod i Gjennemsnit, er ligeledes tækket med brogede Teglsten, saa at den, seet langt fra, glimrer i det skønneste Farvespil. Det indre kredsfornede Rum omsluttet af to Søjlegange; Kuppelen, rigt smykket, hviler paa fire Piller og tolv gamle Marmor søiler. Under den ligger den berømte Klippe Sakrah, et af Muhammedanernes helligste Steder, som i uregelmæssig Form indtager den største Del af Gulbet, 60 Fod i den anden Retning. Det er en naturlig Kalkstensklippe, som hæver sig fem Fod over det øvrige marmorbelagte Gulv og er omgivet af et forgyldt Gitter og overfygget af en Purpur-Baldachin. Dette er den af Salomo udvidede Overflade af Moriah Bjerg. Paa Sydøstkanten fører Trappetrin ned til et udhulet

Rum af 600 Fods Omkreds, en af de store Vandbeholdere, som fandtes under det jødiske Tempel og formodentlig allerede anlagdes af Salomo. Disse ere saa store, at Jerusalem selv under de langvarigste Beseiringer aldrig har lidt af Vandmangel. Ligesom Vandene herfra strømmede ned til Kongehaverne i Hedrons Dal, saa ser Profeten Ezechiel (47, 1—2) Vandene strømme ud under Templets Dørtærskel imod Østen og vøge og udgylde sig i det døde Hav, saa at dettes Bænder læges, og ved dets Bredder reise sig allehaande Træer, hvis Blade ikke falde af, og hvis Frugter ikke faa Ende. Saaledes forkyndte Sacharias (13, 1.), i Modsætning til denne underjordiske Kilde, om den aabne Kilde imod Synd og imod Urenhed, og (14, 8.) om de levende Bænder, som skulle udgaa fra Jerusalem baade om Sommeren og om Vinteren. Og i det nye Jerusalem ser Johannes (Ab. 22, 1. 2.) en ret Flod af Livets Vand udbælde fra Guds og Lammet's Throne og Livens Træ at vøge paa begge Sider af Floden.

Ved den store Platform, hvorfra man stiger ned paa Marmortrappen, ligger et stort Marmorbasin, som omgives af friske Græsplæner og Oliven-, Orange- og Cypressetræer. Hertil slutter sig længst mod Syd Mofteen el-Asfa, engang den prægtige, af Keiser Justinian opførte, hvvstibede Basilika, helliget Jomfru Maria, hvis rige Architektur vi ogsaa paa langt Hold kunde beundre. Langs Vestkanten af denne store Tempelplads ligger en lang Række af Haller, opførte af gamle Stenblokke. De bruges dels til

Skoler, dels til Bøtger for de fanatiske Dervischer eller Munkke, der hindre enhver Jffe-Muhamedaner fra at komme ind i Moskeen, ja endog fra blot at betræde Tempelpladsen. Mod Øst have vi, som alt paa Salomos Tid, den ydre Mur, i det Hele 720 Fod lang, der tilfælle danner en Del af Muren; den bestaar i sine nederste Dele af uhyre Stenblokke fra Salomos Tid, blandt hvilke mange ere over 20, en enkelt endog 30 Fod lang. De kunde trodsje Martusunders Delcægelseser, eftersom Moriah oprindeligt var en spids Høide, men Salomo affaar Spidsen, opførte høie Mure rundt omkring og udsholdte Fordyningerne med Jord, hvorved han vandt at skaffe sig en betydelig Klade. Denne paasholdte Jord har nu bevaret Murene lige til vore Dage. Paa denne Østside laa ved Enden af den ydre Tempelforgaard en Hal eller Buegang, som alt Salomo havde opreist, og som ogsaa siden bar Navn efter ham (Joh. 10, 23. Ap. Gj. 3, 11.). I Muren saa vi paa det Sted, hvor engang den saakaldte „Kjønne Port“ (Ap. Gj. 3, 2, 10.) havde staaet, den rigt smykkede indre Side af den gyldne Port, som Hadrian byggede; den er nu tilluftet og bliver strengt bevogtet, fordi der mellem Muhamedanerne gaar det Sagn, at gjennem denne Port skulle de

Kristne engang holde sit Indtog som Herre over Staden. Moskeen el-Aksa, som støder lige til Muren, der har en Høide af 89 Fod, ligger paa de høist mærkelige Hvalbinger, hvilke, som før omtalt, af Herodes den Store bleve opført som Fundament for Tempelpladsens Udvidelse.

Efter at vi fra vort ophøiede Sted havde overskuet Tempelpladsen, lod vi Diet svæbe vidt om, og der udfoldede sig for os et storartet og yndigt Panorama af Jerusalem. For vore Fødder laa Moriah; i Sydvest hævede sig majestætist det mægtige Zion med sin store Husmasse, der saaledes ret fremstiller sig som den egentlige Stad. Den hellige Grav, Golgatha, i Nordvest paa Straaningen af Bjergetoppen laa nu for os i den yderste Kant af den egentlige Stad, og det syntes saaledes at falde ganske naturligt, at Stedet engang har befundet sig udenfor Staden. Det dybe „Tyropæon“ adskilte Zion og Golgatha fra Akra, hvor vi befandt os, og fra Bezetha, den nordligste Del, som først senere er indtaget inden Byens Mure; den er den mindst bebyggede Del og næsten udelukkende i Muhamedanernes Eie. Mod Øst viste sig Diebjergets grønne Toppe og vakte hos Betragteren Minderne om Herrens Himmelfart. (Sluttes.)

Smaavers.

[Af M. Clausius].

Døden.

Det er saa mørkt i Dødens stille Kammer,
 Det lyder sørgeligt, naar Døren gaar.
 Nu hæver sig igjen dens tunge Hammer,
 Og Timen slaar.

Kjærligheden.

Kjærlighed kan Intet standse, Dør og Slaa den ei kan tvinge,
 Gjennem Alt den trænge maa;
 Den fra Evighed udflog sin Binge
 Og vil evig sine Binger slaa.

Bog anmeldelser.

I. Mod Bjørnstjerne Bjørnsons Angreb paa den kristne Kirkes Tro. (Udtryk af Redaktionsartikler i „Lutherisk Ugeskrift“). Faaes hos J. L. Nelling i Chicago for 75 Cents, Porto 3 Cents. — Et ganske fortræffeligt Indlæg, som vi ville anbefale ogsaa til oplyste Vægfolk, da det er meget greit og klart affattet.

II. Om Kristi Opstandelses-historiske Virkelighed. Af N. Chr. Bang. Faaes smukt indbunden hos J. L. Lee, Decorah, Iowa for \$2 00. — Et ualmindelig interessant Skrift, som vi tillade os at anbefale ikke alene til Theologer, men ogsaa til andre Academici, der ikke ere blottede for aandelige Interesser. Forfatteren lader sig ikke nøie med at klargjøre, hvad Kirkehistorikerne udsige, men fremlægger ogsaa de vigtigste ældre og nyere Hæretikers Lærdomme angaaende Kristi Person og drøfter dem. Da Skriftet indeholder lange Citater paa Græsk, Latin, Tydsk og andre Sprog, vil det ikke fuldt kunne forstaaes af Udsprogkyndige; dog tro vi, at Folk, der f. Ex., forstaa Tydsk og ere vantede til videnskabelig Fremstilling, vilde have ikke lidet Udbytte af at læse det.

Gaader og Opgaver.

No. 131. (Vogogriph).

1. 2. 3. 4.

Jeg er et ganske lidet Land,
 Begrændset helt af saltet Vand.
 Jeg engang var selvstændigt Rige
 Og blev regjeret af en Mand,
 Som førte mange store Krige.

4. 3. 1. 2.

Et Lam det var min Hyrde,
 Jeg var en stille Hyrde;
 Jeg kom saa brat af Verden ud,
 Men var beredt og gif til Gud.

XX.

No. 132.

Man gjør et Krebsvers (Palindrom) af følgende Ord og Bogstaver:
 D, K, dem, vel, dyd, Ko, lev, dyh, med. (Det skal give god Mening
 og klinge ligedan, læst frem eller tilbage).

Oplosning paa Gaaderne i No. 16.

No. 129. Volben. No. 130. That man was his son.

Blandinger — Nyt og Gammelt.

Tyrkiske Tilstand. — For nogle Dage siden, fortælles der i en Korrespondance fra Stambul til Pall Mall Gazette, trængte tre bevæbnede Kjøbere ind i en Preussers Hus i Konstantinopel og truede ham med Døden, ifald han gjorde Modstand. De tvang den stakkels Mand til at lade sig binde og derpaa forlangte de hans Penge og Bærdisager. Preusseren udleverede strax sit Uhr og et Bælsk af 4 Ffrs., som han havde hos sig i tyrkisk Mynt. Men Kjøberne lode sig ikke nøie dermed; Manden maatte levere Nøglen til sit Pengeskab. Dette fandtes i tredie Etage, og Kjøberne ilede strax derop, idet de truede Preusseren med Døden, dersom han i deres Fraværelse understod sig til at tilkalde Hjælp. Men neppe havde de bortfjernet sig, før Preussersens Hustru, som havde hørt Alt fra et tilstødende Værelse, løb ind til sin Mand og overskar hans Baand. Bevæbnede med Revolvere steg de derpaa begge op i tredie Etage, hvor Kjøberne vare

ifærd med at dele Pengeskabets Indhold. De trængte lydløst ind i Stuen, og uden at sige et Ord straffte de to af Banditerne døde til Jorden; den tredie, der blev som lammet af Overraskelse, faldt paa Knæ og bad om Naade; men Preusseren bandt ham forsvarlig og efterlod ham under sin usofærdede Hustrus Bevogtning, hvorpaa han selv løb til den nærmeste Vagt. Da han spurgte efter Vagtkommandøren, fik han af Zaptierne til Svar, at denne var fraværende, og det samme var Tilfældet med Underofficererne. — Preusseren fik da fire af Mandskabet til at følge med; men nu foresaldt der noget ganske Uventet. Da Soldaterne undersøgte de to Kjøberes Lig, gjengjendte de strax i dem de to Underofficerer, og den Bundne var ingen anden end Vagtkommandøren selv, hvem de førte med sig tiltrods for hans Rang.

Den Tulvum. — Orientalisten Oppert holdt for en Tid siden i det engelske Selskab for bibelsk Arkæo-

Logis Aarsmøde et Foredrag, hvori han udviklede, at Urjædet for den førnævnte og assyriske Kultur har været en *D* i den persiske Bugt. Den, der hed Tulbum og af Grækerne kaldtes Tylos, hedder nu Bahrein.

Nordenfjølde Planer for Fremtiden. — Ved det russiske geografiske Selskabs Møde i St. Petersburg den 16de Mai redegjorde Akademikeren F. Schmidt bl. a. for Nordenfjølde Planer for den nærmeste Fremtid. Ifølge denne Redegjørelse vil Nordenfjöld til Høsten rejse til Petersburg for i derværende Museer og Bibliotheker at foretage Studier for den næste arkaiske Rejse. I 1882 begiver han sig atter paa Rejse, denne Gang til Ny-Siberiens Der. Sibiriatoff vil ogsaa denne Gang paataage sig at udrede Udgiften. Rejsen skal tiltrædes over Land til Vena, hvor af norske Skibsbygmestere det Skib skal bygges, med hvilket Nordenfjöld vil søge at naa sit Maal. Han er fast overbevist om, at Ishavet hvert Aar er seilbart; man maa bare vedtage de nødvendige Sikkerhedsforanstaltninger, hvorhos adskillige nyere Kystmaalinge i Forveien maa udføres.

Parises Folkemængde var i Slutningen af 1876 ifølge en Beretning, Kommunalraadet nylig har udgivet, 1,988,806. Byen har 74,740 Bygninger, indeholdende 337,587 Forretningslokaler med en Leieindtægt af 248 Millioner Francs., og 684,952 Beboelseseleiligheder med en Leieindtægt af 32 Mill. Francs.

En Indsamling i Hongkong til en Hædergave til Friherre Nordenfjöld har indbragt en Sum af £750. Gaven, der forfærdiges hos en af de

mest bekendte chinesiske Guldsmede i Hongkong, bestaar af en stor Sølvvase, paa hvis Saag fremstilles i Hvergkrystal et Isbjerg, foran hvilket man ser „Bega“. Hongkong var, som bekendt, den første engelske Koloni, som „Bega“ besøgte efter Nordostpassagens Fuldførelse.

Ny-Guinea og Borneo. Spørgsmaalet om, hvorvidt Ny-Guinea eller Borneo er Jordens største *D*, er for nogen Tid siden ved nye Opmaalinger blevet afgjort til Gunst for den første. For begge Der fandtes forskellige Opgaver, der dog skrev sig fra Engelhart og Melville, atksaa fra Liden, da disse Der havde ganske andre Konturer paa Karterne, end nu er Tilfældet. Den sidste Uargang af „Bevölkerung der Erde“ ansløg Ny-Guinea til 12,912 Kvadrat Mil og Borneo til 18,597 Kvadrat Mil. De for næste Uargang efter det nyeste Kartmaterial foretagne planimetriske Beregninger angiver derimod Ny-Guineas Maal til 14,263 Kvadrat Mil = 785,362 Kvadrat Kil., men Borneos til blot 13,328 Kvadrat Mil = 733,900 Kil. Ved begge er de smaa Kystøer iberegne; ved Ny-Guinea ogsaa Prins Friedrich Heinrichøen (199 Kvadrat Mil), men derimod ikke Øerne i Geelvink Bay eller de, som ligge udenfor den sydøstlige Kyst.

Striker i England i 1879. — Ifølge en i Times meddelt statistisk Oversigt har Antallet af „Striker“ i England i forrige Aar, langtfra at være formindsket, tværtimod været i Stigen. Der har i 1879 været 327 Striker, imod 277 i 1878 og 191 i 1877. Af dette Antal vare 16 en Urv fra 1878, og 26 henstod

uløste ved Aarets Udgang. Overst paa Listen staa Kulminerne, i hvilke der i 1879 foresaldt 58 Striker. Kun ved 3 af de 327 Striker satte Arbejderne sine Forderungen igjennem, i 20 blev der opnaaet et Kompromis, i 72 maatte Arbejderne give efter, 26 forblev, som ovenfor berørt, uafgjorte, medens der saabes Oplysninger om Udfaldet af Resten.

Opdragelsen paa Sandwichs-Øerne. — Efter Bladet the two republics skal Sandwichs-Øerne være det eneste Sted paa Jordkloden, hvor Alle kunne læse og skrive. Paa Øerne leve 58,000 Mennesker; her findes 11 høiere Opdragelsesanstalter, 169 offentlige Skoler for Middeklassen og 43 private Skoler. Den offentlige Undervisning forterer under en af Kongen udnævnt Komite, bestaaende af fem Medlemmer, der ere ulønnede; Komiteen udnævner en Generalinspektør og en stor Mængde Underinspektører. Regjeringen drager Omhu for, at Alle i det mindste skulle kunne læse og skrive, og den straffer strengt de Forældre, der forsømme at sende deres Børn til Skole.

Wagerlove i Tydskland. — I det tytte Aige træder i disse Dage en Række imod Wager rettede Strafbestemmelser i Kraft af følgende Indhold: Wager kaldes ethvert Laan, som ydes mod Rent, der oversige den sædvanlige Rentefod saa meget, at Udlaanernes Fordel staaar i øiensynligt Misforhold til Laanet, naar Udlaaneren benytter sig af Bedkommendes Råd, Vetsindighed eller Uerfarenhed. Saadan Wager straffes med indtil 6 Maaneders Fængsel og indtil 3000 Marks Bøder. Den, som lader sig

eller Trediemand love Laan mod Wagerrenter ved at pantsætte sin Wre, ved at give Wresord, aflægge Ed eller give andre lignende Forsikringer, straffes med indtil 1 Aars Fængsel og indtil 6000 Marks Bøder. I begge Tilfælde kan der idømmes Tab af borgerlige Wresrettigheder. At erhverve en Forderung af ovennævnte Art er ligeledes strafbart. Wager som Næringsvei eller Sædvane straffes med mindst 3 Maaneders Fængsel og 150—15,000 Marks Bøder samt Tab af borgerlige Wresrettigheder. Fremdeles er der givet nogle formuerlige Bestemmelser, hvorefter Wagerkontrakter ere ugyldige, og de betalte Wagerrenter skulle erstattes, hvorimod det virkelig modtagne Laan selvfølgelig skal betales tilbage, ligesom Kreditor ogsaa beholder den ham stillede Sikkerhed.

Oldfund. — Fra Athen skrives i Juni: Svampesifkere fra Den Wgina har ivinter under sit Arbejde ved Kysten af Delos paa et Dyb af omtrent 15 Meter fundet en Bronsehest i naturlig Størrelse. Som Bevis paa Sandheden af sin Beretning medbragte de Hestens ene Bagben til Wgina. Dienvidner erklære, at Arbejdet er af overraskende Skjønhed. Forresten havde Fisserne atter løstlaaet et bethdeligt Stykke af Hestens Bagdel og bragt det hjem. Efter Privatbreve fra Wgina skal Hesten være en Rytter. Regjeringen er bleven gjort opmærksom paa denne barbariske Udelæggelse af et dyrebart Fortidsmindemærke, og formodes at ville gjøre Skridt til at redde det. Det heder forøvrigt, at Svampesifkerne fordre en meget høi Pris for sit

Fund og haardnakked negte at paa-
vise Fundet.

Sjeldent. — Efter en i Rouen
nylig afdød Dame fandt man forle-
den Dag over 100,000 Frks. i franste
Statspapirer, der laa sammenkrøl-
lede bag et Speil. Saa mærkeligt
det end lyder, synes den Afdøde,
skjønt hun havde gjemt Papirerne i
sit Sovestammer, at have glemt dem,
thi hun havde ingen Renter hævet
siden 1870.

A Lesson in English. — A late
number of an educational journal
thus describes the trouble a French-
man had with the verb "break."

"I begin to understand your
language better," said my French
friend to me, "but your verbs
trouble me still; you mix them up
so with prepositions."

"I am sorry you find them so
troublesome," was all I could say.

"I saw your friend Mrs. Murke-
son, just now," he continued. "She
says she intends to break down
housekeeping; am I right there?"

"Break up housekeeping, she
must have said."

"Oh! yes, I remember; break up
housekeeping."

"Why does she do that?" I
asked.

"Because her health is broken
into."

"Broken down."

"Broken down? Oh yes! And
indeed, since the small pox has
broken up in our city—"

"Broken out."

"She thinks she will leave it for
a few weeks."

"Will she leave her house
alone?"

"No; she is afraid it will be
broken — broken — how do I say
that?"

"Broken into."

"Certainly, that is what I meant
to say."

"Is her son to be married soon?"

"No, that engagement is broken
— broken —"

"Broken off."

"Yes, broken off."

"Ah, I had not heard of that."

"She is very sorry about it. Her
son only broke the news down to
her last week. Am I right? I am
anxious to speak English well."

"He merely broke the news; no
preposition this time."

"It is hard to understand. That
young man, her son, is a fine young
fellow: a breaker, I think."

"A broker, and very fine young
fellow. Good day."

So much for the verb "to break."

(*The Republican.*)

 Resterende Kontingent bedes indbetalt snarest muligt.
Saasnart Betaling indløber, skal Kvittering blive sendt; hvis den ikke kom-
mer inden 2 Uger efter Afsendelsen af Pengene [eller for Pacific-Staternes
Befølgende inden 4 Uger], saa skriv igjen og meld det. Send Pengene
paa en betryggende Maade, saa de ikke blive borte undervejs.

Adresse: R. Thronhjens, Dramer 14, Decorah, Iowa.

Indhold: Nordvest-Passagens Opdagelse. — Paa Toppen af
Bitishorn den 28de Mai 1880. — Føforholdene i Nord for Kien. —
En kort Udsigt over Jerusalems Historie. — Smaaovers. — Bogammel-
delser. — Gaader og Opgaver. — Blandinger—Nytt og Gammelt.

E. MATHER,
JUSTICE OF THE PEACE,
COLLECTING AGENT.

Office over Spencers Harness Store - DECORAH, IOWA.

M. N. JOHNSON & BROTHER,
Attorneys at Law,

M. N. Johnson,
NOTARY PUBLIC.

DECORAH, IOWA.

PETER GJEMS,

Reisende Agent for

G. R. Montagues LaCrosse Steam Marble Works,
tegner Abonnement paa „*For Hjemmet*“. De, som tegne sig
paa hans Liste, kunne betale Kontingenten til ham.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Kaffeovne samt
Kobber- og Blikvarer, Gaardsredskaber og Verktøi, Bygningsmaterialier,
saasom Binduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blikvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser

☞ *Ustere af den skønne Psalme: „Hjertelig kjær, har jeg dig, Herre“,*
gjøres opmærksomme paa Past. Wieses Bog

Lidt Psalmehistorie med Mere,

der indeholder mange vandre Fortællinger om denne Psalme. Bogen faaes
smukt indbunden hos J. L. Lee, Decorah, Iowa, for 50 Cents, i Guldf-
snit 75 Cents. (Overskuddet er bestemt til et veldædigt Siemed).

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hadde og Huer, Støvler og Sto etc. etc.

Sydsiden af Water Str. = = = Decorah, Iowa.

DAN. NOBLE,
SADELMAGER,

handler med

Sadler, Svober, Bidsler etc.

Decorah, - - - Iowa.

FR. ERICKSON, Boot & Shoemaker,

DECORAH - - IOWA,

(Ovegerfor Winnesheit House)

forfærdiger alt Slags Skotsøi efter Bestilling af de bedste Materialier, og Reparation udføres godt og billigt. Aflæg mig et Besøg.

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

11te og 12te Bind (1876 I og II), 14de Bind (1877, II), og 17de Bind (1879 I.) er udsolgt.

13de Bind (1877, I) indeholdende de fortrinlige Fortællinger „Alpeflokken“, „Mod Himlen“ (Forfatterindens Ungdomshistorie), „Onkelen fra Amerika“, „En Gut fra Londons Gader“, saavelsom flere mindre Fortællinger; den interessante historiske Skildring „Karl den Tolvte i Norge“; henimod 30 andre større og mindre Artikler, adskillige Digte, 15 Gaader og 116 Blandinger tilsendes portofrit for 80 Cents.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring „Philip Ashton eller den nye Robinson“, „Martyren i St. Andrews“, „Jacob Flints Rejse“, „Arktimedes“, m. m. M., sendes portofrit for \$1.00

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Philip Ashton“, „Elisabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Rejse paa Kongofloden“, „Skovfjernen“ (Missionær Fjellstedts Ungdomshistorie) og meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for \$1.00; begge disse Bind for \$2.00

18de Bind, se 2den Side af Omflaget.

19de Bind, indeholdende blandt andet „En ung Viges Historie“ og Misfignsberetningen „Sey Nar blandt de røde Indianere“, portofrit for \$1.00; alle 6 Bind for \$4.60.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør 384 store Oktavsider, Titelblad og Indholdsregister indbefattet.

Adresse: A. Thronsdjen,

Dr. 14, Decorah, Iowa.

To Søstre, en Fortælling fra en norsk Fjeldbygd (4 Hefter af „For Hjemmet“) portofrit for 25 Cts.

Adresse: A. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Den nye norske Barberstue er i Basementet i Adams ny Blok, Hjørnet af Water og Winnebago Streets, Decorah, Iowa.

M. D. Solberg.

En Byggetomt paa Mechanic Street

med ny opmuret Kjælder, færdig til at bebygges med Brick eller Frame, er meget billig til Salgs ved E. P. Johnson, Attorney, Adams Blok.

Iver Larsen
følger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
Steyers Bygning ved Siden af Winnesheik House.
Decorah - - Iowa.

For 10 Cents sendes portofrit et Hefte, indeholdende
„To ældgamle Sange fornædte“,
nemlig *Tolvtalvisen* og *Den gyldne ABC* 8 for 50 Cts., 20 for
\$1.00, 100 for \$3.50. Adresse: K. Thronsjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Philip Ashton eller den nye Robinson,
Martyren i St. Andrews, Jacob Flints Reise, Elisabeth, en dansk Fortælling,
Skovstjernen (Missionær Fjeldstedts Ungdomshistorie) — alle disse og flere
mindre Fortællinger samt meget andet interessant Læsestof findes i 9de Aar-
gang (15de og 16de Bind, 24 Hefter) af „For Hjemmet“, der sendes porto-
frit til hvilkensomhelst Adresse i de For. Stater og Canada for \$2.00.
Adresse: K. Thronsjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Ti-
dners billigste Priser. Reparationer udføres.
Sigtister hæves paa Lager. Begravelser befores.

Nogle Rest-Eksemplarer af
Socrates's Forvæstale ved Platon
samt Fortællingen „To Søstre“ (8 Hefter af „For Hjemmet“) sendes tilsam-
men portofrit for 35 Cents.
Adresse K. Thronsjen, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. DECORAH, IOWA.

Kem Bind af „For Sjemmet“,

nemlig 13de, 15de, 16de, 18de og 19de,

hvilken tilsammen udgjør 60 Hefter eller 1860 Sider med udvalgt og afvejlende Læsestof samt Titellblade og Registre, sendes portofrit for \$4.00.

Adresse **N. Thronsdien,**
Dr. 14, Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Højskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maaned) og for en Termin i Forhold. Koft billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren
Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen,

— Eier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winnesheit og Allamakee Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Elmstead Countier i Minnesota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige Minnesota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at erpedere alle Ordres med fort Varsel. Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inskription feilsfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Dhr. Harvey Miller og Erik Rosenheimer.

P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføjet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inskription samt nærmeste Fragt-Office.

P. E. Haugen.